

Slivniški pogledi

| januar 2022 | letnik 8 | številka 81 |

OBČINA
CERNICA

Beč | Bečaje | Begunje pri Cerknici | Bezuljak | Bločice | Bloška Polica | Brezje | Cajnarje | Cerknica | Čohovo | Dobec
Dolenja vas | Dolenje Jezero | Dolenje Otave | Gora | Gorenje Jezero | Gorenje Otave | Goričice | Gračovo | Hribljane
Hruškarje | Ivanje selo | Jeršiče | Korošče | Koščake | Kožljek | Kranjče | Kremenca | Krušče | Kržišče | Laze pri Gorenjem Jezeru
Lešnjake | Lipsenj | Mahneti | Martinjak | Milava | Osrednek | Otok | Otonica | Pikovnik | Pirmane | Podskrajnik | Podslivnica
Ponikve | Rakek | Rakov Škocjan | Ravne | Reparje | Rudolfovo | Selšček | Slivice | Slugovo | Stražišče | Sveti Vid | Ščurkovo
Štrukljeva vas | Tavžlje | Topol pri Begunjah | Unec | Zahrib | Zala | Zelše | Zibovnik | Žerovnica | Župeno

9 772386 011900 6

3 Uvodnik

4 Intervju

Alma Bavdek

8 Iz občinske hiše

10 Aktualno

12 Utrip

13 Ljudje med nami

Sandra Pohole

14 Dogaja se

16 Notranjska, obujena in dragocena

18 Iz zgodovine

21 Dediščina

24 Kultura

25 Šport

Iris Kandžič

28 Mladi mladim

30 Obveščamo

32 Ideja za izlet

33 Notranjski regijski park

34 Razgibajmo možgane

35 Fotogalerija

36 Napovednik

Notranjska

Google Play

App Store

Naloži brezplačno aplikacijo Občina Cerklje ob Gori in bodi obveščen o dogajanju!

Prejeto iz App Store

NAVOLIČOV Google Play

Slivniški pogledi – glasilo občine Cerklje ob Gori

Izdaja: Občina Cerklje ob Gori, Cesta 4. maja 53, 1380 Cerklje ob Gori.

Fotografija na naslovnici: Zimske radosti na Orleku, fotograf: Ljubo Vukelič

Izid: vsak mesec, na začetku meseca. Brezplačno ga prejmejo vsa gospodinjstva v občini Cerklje ob Gori.

Cena: 2,78 evra za izvod s poštnino za naročnike izven občine Cerklje ob Gori. Glasilo se financira iz sredstev proračuna Občine Cerklje ob Gori in prihodkov oglaševanja.

Odgovorna urednica: Maruša Opeka

Uredniški odbor: Marija Hribar, Gregor Mišič, Maruša Mele Pavlin, Polona Otoničar Pajk, Sabina Popek Simšič

Urednik fotografije: Ljubo Vukelič

Lektoriranje: Polona Otoničar Pajk

Oblikovanje: Avrora AS, d. o. o.

Tisk: Para tiskarna, d. o. o.

Naklada: 4120 izvodov

ISSN: 2386-0197

☉ **Naslov uredništva:**

Slivniški pogledi
Cesta 4. maja 53
1380 Cerklje ob Gori

✉ **E-naslov:** urednistvo@slivniskipogledi.si

📘 **Facebook:** Slivniški pogledi

»Znanje ima meje, domišljija ne!«

© Ljubo Vukelič

Dobrodošlo leto 2022! Prišlo si k nam v goste in vsi skupaj si lahko želimo, da bi bil manj naporen obiskovalec kot leto 2021, ki smo ga z veseljem pospremili do vrat in mu pomahali v slovo.

Astrologi nam v tradicionalnih napovedih ob začetku leta sporočajo, da leto 2022 prihaja kot velika skrivnost. Čeprav vsi držimo pesti, da bi se razmere po skoraj dveh letih agonije vendarle umirile, pa bomo morali, kot naj bi bilo zapisano v zvezdah, določene stvari najprej popraviti, jih dopolniti, sestaviti v pravo celoto. Potem pa naj bi bil čas, da se prepustimo toku, intuiciji in se čim manj oziramo nazaj. Jupiter naj bi nam že v prvi polovici leta podaril vsa orodja, ki jih potrebujemo za srečo, le izkoristiti jih bomo morali.

Zanimivo je, da se ob tovrstnih astroloških napovedih namuznemo in si mislimo, kdo bi lahko temu sploh verjel, a ravno epidemija je pokazala, da je vraževerje v naši družbi še kako prisotno, zlasti ko gre za naše osebne interese in stvari, ki jih v resnici sploh ne razumemo. Zanimiva mi je bila misel specialista klinične psihologije dr. Aleksandra Zadela v oddaji nacionalne televizije Odmevi, ki je povedal, da kot družba v teh časih nismo razklani, ampak raztreščeni, saj je toliko rešitev, kolikor je ljudi, rešitve pa so bolj vezane na ego vsakega izmed nas kot pa na to, da bi uvideli družbo kot celoto in razmišljali o rešitvah, ki bi bile dobre za vse. Da imajo sposobnost celotnega uvida, pa bi morali priznavati usposobljenim, verodostojnim strokovnjakom in jim slediti. Morda neka rešitev ni najboljša za posameznika, ampak če se s tem rešuje življenje, ohranja delovna mesta, pomaga zdravstvenemu sistemu, potem se »argumenti«, kot so težko dihanje pod masko, pekoč občutek zaradi razkuževanja, litri in litri vina, ki so zaradi zaprtih stojnic ostali v skladiščih, res zdijo nebuloze. »Odločati se je treba na podlagi dejstev, ne mnenj ljudi,« je bil jasen dr. Zadel, ki pravi, da so ljudje

velikokrat proti, čeprav sploh ne vedo, zakaj so. In ker je pomembno, da imamo, v teh časih predvsem glede cepljenja, možnost povprašati kredibilne ljudi, je predsednik RS Borut Pahor konec decembra jabolko navdiha podelil ustanoviteljicam spletnega foruma o cepivih Science Mamas' Vaccine Forum. Šest mladih znanstvenic in mamic javnosti odgovarja na vprašanja o cepljenju otrok, saj so starši zaradi poplave različnih informacij, strahov, negotovosti v stiski, ko morajo sprejeti odločitev. Na forumu jim ponujajo spoštljive, verodostojne in prijazne odgovore. Minister za zdravje Janez Poklukar je ob podelitvi jabolka navdiha poudaril, da je znanost jedro naše civilizacije, zato je pomembno, da se dosežki in dogajanja na preprost način predstavijo širšemu krogu ljudi. Zgledu mladih znanstvenic bi tako morali slediti tudi drugi strokovnjaki.

V oziru pomena dostopnosti znanstvenih odkritij tudi širši javnosti nas veseli napoved arheologinje Alme Bavdek, da bodo maja ali junija v Cerknici predstavili odkritja arheoloških izkopavanj slovanskih grobov pri cerkvi sv. Janeza Krstnika pred gradnjo kolesarske steze. Odkritje je zelo pomembno, saj so bili to prvi Slovani na Notranjskem! Pri predstavitvi na panojih bodo sodelovali Notranjski muzej, Občina Cerknica, Ministrstvo za kulturo in podjetje Avgusta. »Ko v muzeju interpretiramo preteklost, je zelo pomembno, da si jo obiskovalci predstavljajo,« je v intervjuju z Marušo Mele Pavlin povedala Alma Bavdek. Domišljija tudi pri odraslih, ne samo pri otrocih, res ne pozna meje. Kot bi rekel Albert Einstein: »Znanje ima meje, domišljija ne.« Je ustvarjalna sila, ki človeka žene k iskanju različnih možnosti in ustvarjalnih zaključkov, na žalost pa je lahko tudi generator strahu in napačnega razlaganja stvarnosti.

Čeprav z nostalgijo gledamo na čase pred pojavom covid-19, pa je nova resničnost dejstvo. Prej se bomo z njim soočili in se mu predali, kakovostneje bomo živeli. Boj proti stvarem, ki nam v resnici omogočajo živeti skupaj s covidom, je nesmiseln. Na stvari je tako treba pogledati s pozitivnega zornega kota, se prilagoditi in še vedno stremeti za tistim, kar nam je v življenju pomembno.

Maruša Opeka

Alma Bavdek

Še do 1. marca je v Notranjskem muzeju Postojna na ogled fotografsko-študijska razstava **Naselja z razgledom; prazgodovinska gradišča na Notranjskem**. Avtorja muzejska svetnica arheologinja **Alma Bavdek** in konservatorsko-restavratorski sodelavec **Peter Križman** sta vanjo vključila tudi pomembna gradišča iz naše občine. **Cerkničanko Almo Bavdek** eno še prav posebej nagovarja.

Kaj pa vas je nagovorilo za študij arheologije?

Preteklost me je vedno veselila, tudi moj oče je rad prebiral zgodovinske knjige. V srednjo šolo sem šla sicer z mislijo, da bom učiteljica. Mami mi je bila zgled. Nad pedagogiko nisem bila dolgo navdušena, že v drugem letniku sem začela sanjati, da bom arheologinja, in se po pedagoški gimnaziji odločila za študij arheologije. Diplomirala sem iz prazgodovinskih obdobij, ki me najbolj zanimajo, in takoj dobila službo. Najprej na projektu Inštituta za arheologijo Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti (ZRC SAZU) v Ljubljani za pol leta, nato sem šla v Goriški muzej na grad Kromberk. Tam sem bila leto in pol in opravila pripravniško dobo ter postala kustosinja za arheologijo. Podaljševali so mi zaposlitev, nič drugače ni bilo kot danes, potem sem dobila službo v Postojni, kjer je bil direktor Tine Schein, dve leti pred mano je študiral. Treba je bilo obdelati gradivo z Razdrtega, kjer so kopali leta 1989. Kasneje sva z Jano Horvat o njem napisali knjigo Odra. Poleg rednega dela v Notranjskem muzeju tudi pišem, sem avtorica ali soavtorica knjig, poleg Razdrtega sem pisala še o Betalovem spodmolu, Predjamskem gradu. S Pivško kotlino sem zaključila, z izjemo manjših projektov in projekta Prazgodovina Notranjske, v katerem bom obdelala celo prazgodovinsko Notranjsko, ki se širi tudi na Bistriško.

Zakaj vas najbolj zanimajo prazgodovinska obdobja?

O njih ni pisanih virov. Osnovna materija raziskave so predmeti. Največji užitek je te predmete raziskovati – seveda najprej domnevaš – a lahko najdeš kar pomembna odkritja.

Alma Bavdek je pogled ušel proti skrivnostnemu Cvingerju.

Arheologu verjetno vsak najdeni predmet pove svojo zgodbo?

Največ tisti, ki so najdeni prav v plasteh. Tako je na Cvingerju arheologinja Tilka Urleb kopala leta 1955 in še enkrat trideset let kasneje. To so bila samo zaščitna izkopavanja, ko so popravljali gozdno cesto. Pomagali smo ji trije študentje: Tine Schein, pokojni Jure Gospodarič in jaz. Odkrili smo pomembne predmete. Cvinger

» ... brez posod ne bi bilo preživetja, brez okrasja pa ja.«

so naselili že zelo zgodaj, lahko da tudi že v 11. stoletju pred našim štetjem, ob zaključku bronaste dobe. Na začetku verjetno ni bil utrjen, kasneje pa so mu zgradili obrambno obzidje. Žal notranjost ni bila raziskana. Po primerjavi z dolensko ali svetolucijsko skupino lahko domnevamo, da so bile hiše vkopane v zemljo in temelji grajeni iz kamna. Stene hiš pa so bile po vsej verjetnosti lesene. Pozna bronasta doba je že zelo razvito obdobje, v to dobo

sežejo začetki velike Grčije. Imeli so lončarje, obrtnike, izredni mojstri so bili v izdelovanju kovinskih predmetov. Glavna kovina je bil bron, verjetno so trgovali z bronastimi surovci, ingoti, ki so imeli funkcijo denarnega sredstva. Najmlajši predmet s Cvingerja pa je iz 8. stoletja pr. n. št, mlajših tam ni, so pa na bližnjem Tržišču. Tam smo leta 1985 izkopali ostanke hiše, predmeti datirajo v 7., morda 6. stoletje pr. n. št, odkrili smo tudi rimske predmete, že leta 1909 pa je tam domačin našel večjo skupino kovinskih predmetov sekir, kratkih mečev in čelado prav iz tistega časa. Obstaja možnost, da naselbini nista delovali hkrati, da je bila najprej na Cvingerju in so se iz nje nato preselili na Tržišče. To je samo hipoteza! Glavnina naselbin ni bila nikoli kopana, denarja za sistematične raziskave žal ni. Sama naselbino na Cvingerju povezujem predvsem z Veliko Karlovice. Okolje je podobno kot v Rakovem Škocjanu. Na robu Velikega naravnega mostu je bila majhna prazgodovinska naselbina, ki je imela pogled na vodo Raka, ki izginjajo v Tkalco jamo. Primerjave

Cvingerja in Rakovega Škocjana najdemo v Škocjanu na Krasu, kjer so naselbine in jama – Jama na Prevali II – povezane z verovanjem takratnih prebivalcev. Ne vemo, v kaj so takrat verovali, tok vode iz podzemlja in v podzemlje pa jim je verjetno predstavljal drugi svet. Na isti način vidim naselbino na Cvingerju nad Jezerskim zalivom s pogledom na bruhalnike, ko prihaja voda, prav bobni, in Veliko Karlovico, v katero voda izginja.

Zakaj arheologi ne marate vprašanja, kdo so bila ta ljudstva?

Vemo, da so bili v tistem času v Istri Histri, v Dalmaciji Liburni, v Liki Japodi, Furlanijo so poseljevala venetska plemena, antični viri pa po imenih plemen na območju današnje Slovenije ne poročajo. Arheolog Stane Gabrovec, ki je bil tudi moj profesor, je tem ljudstvom po značilnih predmetih prvi dal imena. Ker njihova kultura zelo sovпада z današnjimi pokrajinami, imamo dolensko, gorenjsko, svetolucijsko in notranjsko-kraško prazgodovinsko skupino. Nisem še omenila Križne gore, kjer je bilo izkopanih 153 grobov, kar pa nam marsikaj pove o ljudstvu, ki je živelo na Notranjskem. Imelo je svojo kulturo, ta skupnost je za razliko od ostalih pokopavala tako skeletno kot žarno. Ena pripadnic križnogorske prazgodovinske skupnosti je nosila lepo okrašeno polmesečasto sponko z verižicami in uhane, ki notranjsko skupnost povezujejo z Istro. Oblačilo pa je imela speto, za tisti čas modno, s tako imenovano očalasto fibulo. Morda so te predmete na Križni gori tudi izdelovali. Zanimivo je, da za razliko od ostalih pokrajin tu-

Razen da so bili precej samooskrbni in so umirali mladi, kaj še vemo o prebivalcih Križne gore?

Ukvarjali so se z živinorejo, drobnico, bili so poljedelci. Zaradi novih analiz skeletov vemo, da je bila njihova glavna prehrana proso. Ker ima zelo kratko rastno dobo, so ga lahko v enem letu večkrat sejali.

» Za arheologe pravijo, da beremo zemljo.«

Koliko so ti prazgodovinski prebivalci Notranjske naši predniki?

Mešanica smo. V 5. stoletju pr. n. št. so se prišleki asimilirali z domačini na Notranjskem, potem so prišli Rimljani, pa ljudstva z vzhoda v pozno rimskem in pozno antičnem obdobju od konca 4. do 6. stoletja. Ker je Notranjska prehodna pokrajina, je šel po njenih trgovskih poteh velik tok ljudi, tudi ti so se pomešali med takratne prebivalce Notranjske, potem so prišli Slovani. Torej, naši predniki so vsi ti in ne nazadnje tudi pračlovek neandertalec.

kot na Pivškem, kjer je v času, ko so bili ti kraji pod Italijo, Anelli začel kopati Betalov spodmol in pripeljal raziskovalce, ko se je Italija umaknila, pa so njihovo delo nadaljevali naši arheologi. Če bi na Cerkniskem kopali tako sistematično, bi najverjetneje tudi odkrili neandertalsko kulturo.

Rekli ste že, da prva večja naselitev Cerkniske kotline sega v pozno bronasto dobo. Pa potem?

Prišleki so poselili obrobje Cerkniske doline najkasneje v 9. stoletju pr. n. št. Cerkniska dolina je bila rodovitna. Imeli so ribe, zanimivo je, da trnkov teh prebivalcev nismo odkrili. Ti so lovili ribe drugače, morda z vršami. Na Sinji Gorici, kasneje pri Rimljanih, pa že imamo trnke. Sodeč po materialni kulturi je ta skupnost višek doživela v 8. in 7. stoletju pr. n. št., nato pride do spremembe. Tržišče je, recimo, še funkcioniralo, za Slivnico ne vemo, Žerunšček je bil naseljen, Ulaka v Loški dolini tudi, velika in pomembna naselbina na Križni gori pa je bila že zapuščena. Kaj se je dogajalo, ne vemo, saj nimamo sistematičnih

Lepa, a neokrašena posoda s Križne gore.

Saj res, prav najstarejša obdobja nam manjkajo?

Artefakti z Goričice lahko govorijo o zaključku mlajšega paleolitika. Marsikatero jamo se je kopalo, ampak samo sonde. Ni se raziskovalo tako

raziskav. Gotovo pa je v 6. stoletju pr. n. št. prišlo do spremembe poselitve v prostoru. Morda je bila Notranjska zelo hitro dojemljiva za spremembe, ker je bila prehodna. V 5. stoletju pride do ponovne poselitve in do močnejše

v 2., 1. stoletju pr. n. št., ampak takrat so tukaj že Rimljani in trgujejo z avtonimi ljudstvi.

Arheologi pravite, da so stvari na varnem, dokler so v zemlji.

Drži.

Kaj pa plenilci?

Ti »ljubitelji« predmet iztrgajo iz zemlje, brez da bi videli, v kateri plasti je, važen jim je samo predmet. Za arheologa pa je predmet samo del vsebine. Za arheologe pravijo, da beremo zemljo. Predmet moramo videti v plasti! To »detektoraštvo« je prepovedano po Zakonu o varstvu kulturne dediščine. Na ta način se izgubljajo predmeti, informacije. To je škoda za našo dediščino, dediščino nas čisto vseh!

ki je pri ljudeh neizmerna. Škoda je, da jo pri otrocih zatirajo digitalne vsebine. No, arheologi pa smo usposobljeni, da s pomočjo predmetov razlagamo preteklost, o predmetih razmišljam profesionalno, ves čas.

Za razstavi Med belim kamnom in rdečo zemljo in S fibulo v fabulo ste, kot avtorica prve in soavtorica druge, ki je bila mednarodna, prejeli nagradi Slovenskega arheološkega društva.

Kolikor sem imela priliko videti, zelo uživate ob postavljanju razstav?

Razstava je zaključek mojega dela. Vsak muzealec mora najprej narediti dobre raziskave in potem snov strokovno ovrednotiti. Šele po dobri raziskavi lahko ogromno količino podatkov strneš poljudno in to je razstava.

Ste članica komisije za nagrade pri Arheološkem društvu in Strokovne komisije za arheološke raziskave na Ministrstvu za kulturo.

Strokovna komisija za arheološke raziskave je posvetovalna skupina v okviru Ministrstva za kulturo. Enkrat na teden se sestajamo. Z veseljem, ker imam pregled nad celotnim dogajanjem v Sloveniji, srečam se s kolegi, izmenjujemo informacije.

Na Cerknškem smo nazadnje opazovali arheologe pri izkopavanju slovanskih grobov v Cerknici.

Odkritje je zelo pomembno, to so prvi Slovani na Notranjskem! Nikakor jih nismo mogli najti. Že moja predhodnica, gospa Urlebova, jih je sistematično iskala v 70. letih. Ni jih našla. Smiselno je, da se odkritje predstavi. Naš

muzej, Občina Cerknica, Ministrstvo za kulturo in izvajalec del, podjetje Avgusta, ga bomo maja ali junija v Cerknici vsaj na šestih velikih panojih izkopavanja preliminarно predstavili. Teme bodo: varovanje dediščine Cerknškega polja, konserviranje predmetov, glavnina pa bo seveda o izkopavanjih, ki si jih je marsikateri domačin ogledal.

Kateri predmet, najden na Notranjskem, vam je najbolj pri srcu?

Ajej. Teško vprašanje. Nobenega ne morem izpostaviti. Vsak je poseben, ne samo tisti, ki sem jih jaz našla. Vsi so pomembni,

ne samo kovinski. Meni je tudi keramika pomembna, brez posod ne bi bilo preživetja, brez okrasja pa ja.

Če bi imeli denar za sistematično raziskavo, katerega od cerknških gradišč bi se lotili?

Še eno težko vprašanje. Morda ravno Cvingerja; tudi zato, ker ni poškodovano, predvsem pa tako, kot je privlačilo neznano prazgodovinsko ljudstvo, privlači tudi mene.

Predmet arheologom največ pove, če ga odkrijejo v plasteh.

Ali morate imeti arheologi poleg širokega znanja tudi precej domišljije, da si sploh predstavljate, kaj so prednamci z nekim predmetom počeli?

To ima vsak človek v sebi, samo pravi predmet mora imeti v rokah. Domišljija se razvija od otroštva naprej. Ko v muzeju interpretiramo preteklost, je zelo pomembno, da si jo obiskovalci predstavljajo. Najpomembnejša se mi zdi ilustracija, najbolj zbudi domišljijo,

Aktualna razstava v muzeju je del projekta Prazgodovina Notranjske. Končan bo čez pet let, tudi z večjo zaključno razstavo. Naredila bom topografski pregled, raziskave na terenu in obdelala najdišče za najdiščem. Na koncu bom poskusila pojasniti, kako so živeli prebivalci gradišč, s kom so imeli stike, kako so tekle trgovske poti. Na trenutni razstavi predstavljam samo najpomembnejša gradišča, zanimivo je, da so med seboj komunicirala vizualno.

KNJIGA O KRAJIH IN LJUDEH OBČINE CERKNICA

Od Unca do Zahriba, od Osredka do Laz

*Zbornik člankov o krajih in ljudeh občine Cerknica, objavljenih
v občinskem glasilu Slivniški pogledi v letih 2014–2020.*

Cena: 25 €. Naročila in prevzem: v Knjižnici Jožeta Udoviča Cerknica
po predhodnem dogovoru (01 709 10 78 ali info@kjuc.si)

Kraji: Cerknica, Beč, Bečaje, Begunje pri Cerknici, Bezuljak, Bločice, Bloška Polica, Brezje, Cajnarje, Čohovo, Dobec, Dolenja vas, Dolenje Jezero, Dolenje in Gorenje Otave, Gora, Gorenje Jezero, Goričice, Gošič, Grahovo, Hribljane, Hruškarje, Ivanje selo, Jeršiče, Korošče, Koščake, Kožljek, Kranjče, Kremenca, Krušče, Kržišče, Laze pri Gorenjem Jezeru, Lešnjake, Lipsenj, Mahneti, Martinjak, Milava, Osredek, Otok, Otonica, Pikovnik, Pirmane, Podskrajnik, Podslivnica, Ponikve, Rakek, Rakov Škocjan, Ravne, Reparje, Rudolfovo, Selšček, Slivice, Slugovo, Stražišče, Sveti Vid, Ščurkovo, Štrukljeva vas, Tavžlje, Topol pri Begunjah, Unec, Zahrib, Zala, Zelše, Zibovnik, Žerovnica, Župeno /
Intervjuji: Miroslav Bavdek, Volbenk Demšar, Marija Devinar, Miro Jenček, Alojz Troha, Janez Koščak, France Kotnik, Miroslav Lekšan, Anton Lunka, Jožef Martinčič, Alojz Matičič, Iva Mulec, Tončka Neškudla, Vinko Otoničar, Franc Perko, Viktor Ponikvar, Vladimir Premrov, Mara Turk, Vladimir Urbanc, Jože Žnidaršič starejši

Slivniški
pogledi

Strani ureja: **Maruša Opeka** Fotograf: **Ljubo Vukelič**

Zadnja seja v letu 2021

V četrtek, 16. decembra 2021, je potekala 21. redna seja Občinskega sveta občine Cerknica, ki je bila sicer zadnja v preteklem letu, ampak tudi zelo pomembna za delo občinske uprave v 2022.

Še v drugi obravnavi so svetniki potrdili predlagan Odlok o proračunu Občine Cerknica za leto 2022, kar pomeni, da bodo načrtovani projekti, med katerimi so zagotovo najpomembnejši obnova nogometnega igrišča in tekaške steze pri cerkniški osnovni šoli, dokončanje obnove Doma na Slivnici, ureditev Tabora in okolice Gerbičeve hiše, začetek obnove lokalne ceste v Žerovnici, izgradnja kanalizacije Selšček in Begunje pri Cerknici, širitev pokopališča v Cerknici in nadaljevanje gradnje Doma

zaščite in reševanja z medgeneracijskim centrom Rakek, lahko tudi izvedeni. V primerjavi s prvim branjem predloga proračuna je prišlo do nekaj sprememb na prihodkovni strani, saj je Občina Cerknica upravičena do 247.023 evrov več sredstev za uravnoteženje razvitosti občin. Po odločitvi Vlade RS bodo občine v letu 2022 prejele sredstva v višini osmih odstotkov skupne primerne porabe namesto prvotno načrtovanih šestih odstotkov.

Nekaj sprememb bo tudi na odhodkovni strani. Zaradi večjih potreb se med drugim povečujejo sredstva na programu javnih del in za izvajanje službe pomoči na domu. Odprta je tudi nova proračunska postavka za subvencioniranje e-oskrbe. Pogoji za subvencioniranje socialnovarstvene storitve socialnega servisa varovanja na daljavo (e-oskrba) je tudi pravilnik, ki določa pogoje in postopke za uveljavljanje subvencije za uporabnike in višino subvencije za leto 2022. Svetniki so pravilnik potrdili in na ta način omogočili starejšim in invalidom, da aktivnejše, samostojnejše in varnejše čim dlje bivajo v domačem okolju. Pri storitvi gre za celodnevno povezavo prek osebnega telefonskega alarma oziroma celodnevno varovanje na daljavo, ki uporabniku omogoča, da na enostaven in hiter način pokliče na pomoč asistenčni center, kjer je usposobljeno zdravstveno osebje na razpolago 24 ur na dan.

Da je občina naklonjena pomoči najranjlivejšim skupinam, dokazuje tudi sprejet Sklep o soglasju k ceni storitve pomoči družini na domu. Storitve se v skladu z Zakonom o socialnem varstvu financira iz občinskega proračuna v višini najmanj

50 odstotkov subvencije k ceni storitve, Občina Cerknica pa tudi v letu 2022, po potrditvi občinskega sveta, ohranja subvencijo k ekonomski ceni storitve v višini 76 odstotkov oziroma 19,21 evra na uro za delavnik in 26,12 evra na uro na dela proste dni.

Po zgledu nekaterih ostalih naselij v občini Cerknica se tudi za naselja Žerovnica, Lipsenj in Gorenje Jezero namesto izgradnje kanalizacijskega omrežja, ki bi za občino pomenila veliko finančno breme in težave pri pridobivanju soglasij zaradi naravovarstveno občutljivega območja, po odločitvi občinskega sveta na septembrski seji predvideva urejanje z malimi komunalnimi čistilnimi napravami, ki bodo iz občinskega proračuna sofinancirane do največ 3500 evrov za posamezen objekt. Za naslednje leto je v proračunu zagotovljenih 77.000 evrov, kar ustreza sofinanciranju 22 malih komunalnih čistilnih naprav, potem pa bi do leta 2026 v proračunu na letni ravni zagotovili 171.500 evrov in s tem omogočili ustrezno infrastrukturo skupno 218 objektom v Žerovnici, na Lipsenju in Gorenjem Jezeru. Sprejet Pravilnik o dodelitvi nepovratnih finančnih sredstev za namen nakupa in vgradnje malih komunalnih čistilnih naprav v naseljih Žerovnica, Lipsenj in Gorenje Jezero v Občini Cerknica pomeni pravno podlago za dodelitev sredstev.

Med drugim so svetniki potrdili imenovanje novega člana uredniškega odbora občinskega glasila Slivniški pogledi **Gregorja Mišiča**, Pravilnik o sofinanciranju aktivnosti turističnih društev v občini Cerknica ter se seznanili s poročilom Nadzornega odbora za leto 2021.

Subvencioniranje e-oskrbe v občini Cerknica

Občina v okviru zadovoljevanja potreb svojih prebivalcev opravlja tudi naloge lajšanja težav socialno ogroženih, invalidov in starejših. Socialnovarstvena storitev socialnega servisa celodnevne povezave prek osebnega telefonskega alarma omogoča aktivno, bolj neodvisno ter varno bivanje na domu vsem, ki potrebujejo podporo pri samostojnem življenju v domačem okolju.

Občinski svet Občine Cerknica je na zadnji seji 16. decembra 2021 sprejel Pravilnik o subvencioniranju socialnovarstvene storitve socialnega servisa varovanja na daljavo (E-OSKRBA), ki bo za občane subvencionirana iz sredstev občinskega proračuna.

E-oskrba uporabnikom omogoča samostojno in bolj neodvisno bivanje v domačem okolju, saj storitev, ki jo podpira sodobna tehnologija, omogoča pomoč tudi, kadar sami ne morejo sprožiti klica. Z enostavnim pritiskom na gumb pokličejo na pomoč v asistenčni center, ki deluje 24 ur na dan. Svojem uporabniku pa storitev omogoča stalen stik s svojci in občutek varnosti, hitro obveščanje v primeru klica na pomoč ter lažje usklajevanje dnevnih obveznosti.

Mesečni strošek za osnovni paket znaša 24,40 evra in vključuje najem opreme, SIM-kartico, ki omogoča klice, asistenco 24 ur na dan, obvestilo svojcem s sporočilom na mobilnem telefonu, vzdrževanje opreme ter tehnično pomoč.

Storitev e-oskrba z dovoljenjem Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ponuja Telekom Slovenije in ni vezana na druge storitve mobilne ali fiksne

telefonije. Uporabniki lahko dodatne informacije pridobijo na spletni strani www.telekom.si

S subvencijo storitve e-oskrba želi Občina Cerknica zagotoviti dostopnost do storitve vsem, ki jo potrebujejo. Storitev skrajšuje čakanje na pomoč, zmanjšuje posledice padcev, socialno izključenost, prezgodnje odhode v institucionalno varstvo, obremenitev družin v skrbi za svoje in na ta način omogoča večjo kakovost življenja in varnejše bivanje na domu uporabnika.

Upravičenci do subvencionirane storitve e-oskrba v občini Cerknica so občani, ki imajo stalno bivališče v občini Cerknica, dejansko bivajo na območju občine in so starejši od 65 let ali so invalidne ali kronično bolne osebe ali bolniki po težjem operativnem posegu, oziroma osebe, ki bivajo same ali ki bivajo v širši družini, katere člani so čez dan zaradi službenih obveznosti odsotni.

Pomoč oziroma subvencija občine se bo upravičencem dodelila na podlagi vloge in izjave stranke za vsako leto posebej. Subvencija za leto 2022 znaša 100 odstotkov mesečne naročnine osnovnega paketa. Pravilnik, obrazci, vloge in izjave so dostopni na spletni strani www.cerknica.si.

Koncert v modrem

Na predvečer dneva samostojnosti in enotnosti v soboto, 25. decembra 2021, je iz Športne dvorane Cerknica znova donela glasba. Ob upoštevanju vseh pogojev in ukrepov ter z omejenim številom obiskovalcev sta Občina Cerknica in Godba Cerknica vendarle lahko izvedli koncert, brez katerega si marsikateri občan prazničnih dni sploh več ne predstavlja. Letos je namreč potekal že 47. božično-novoletni koncert. Koncert v modrem, kot so ga poimenovali, je povezovala **Vesna Telič Kovač**, kot gostji večera pa sta se Godbi Cerknica pod vodstvom dirigenta **Mitje Dragoliča** pridružili pianistka **Sabina Švigelj** in vokalistka **Eva Hren**. Obiskovalce je nagovoril tudi župan občine Cerknica **Marko Rupar** in jim zaželel vse dobro v letu 2022. ■

Odprtje nove zobne ambulante

15. decembra 2021 se je župan **Marko Rupar** na povabilo župana občine Bloke **Jožeta Dolesa** in direktorice Zdravstvenega doma dr. Božidarja Lavriča Cerknica-Loška dolina-Bloke **Olge Doles** udeležil odprtja nove, sodobne zobne ambulante v Novi vasi, ki se nahaja poleg zdravstvene postaje. Nekdanja ambulanta je bila premajhna, oprema pa dotrajana, zato je Občina Bloke skupaj s tamkajšnjo osnovno šolo, ki je odstopila prostore, poiskala rešitev. Občani občine Bloke imajo dostop do zobozdravnika vsak delovni dan, ambulanto pa bodo lahko koristili tudi občani občine Cerknica. ■

Avtorica: Polona Otoničar Pajk Fotograf: Ljubo Vukelič

Rojstva v občini Cerknica

Leta 2020 se je po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije v Sloveniji rodilo 18.767 otrok. V primerjavi s predhodnim letom je to 561 otrok manj. V občini Cerknica pa se je leta 2020 rodilo 107 otrok, pet več kot v letu 2019. Podatki za leto 2021 še niso dostopni.

Število rojstev pada in raste

Medtem ko je bilo na pragu novega tisočletja v občini Cerknica rojstev na leto manj kot sto; leta 2000 jih je bilo 91 in prav toliko naslednje leto, leta 2002 še deset manj, 81, pa je naslednjih dvajset let številka z izjemo leta 2005, ko je bilo rojstev 99, vsako leto preseгла 100. V pregledu 25-letne zgodovine rojstev v cerkniški občini, ki jo je posredovala **Maruša Ravbar** iz Statističnega urada RS, je bila rodnot najnižja leta 2002. Najvišja je bila leta 2008, ko je bilo rojstev kar 134, ter leta 2014, ko jih je bilo 135. Leta 2015 se je število nekoliko znižalo, na 109, leta 2016 naraslo na 126, naslednje leto pa upadlo za kar 22 rojstev, leta 2017 je bilo teh le 104. Je pa leta 2018 ponovno naraslo, a že naslednje leto, leta 2019, upadlo na najnižje število po letu 2006 (102 rojstvi). Leta 2020 je število ponovno naraslo. V nam najbližji porodnišnici v Postojni so leta 2020 obravnavali 1561 porodnic. Pomočnica

» V občini Cerknica se je leta 2020 rodilo 107 otrok, pet več kot v letu 2019.

direktorja Bolnišnice Postojna Marjeta Stegel Bizjak mi pove: »Ugotavljamo, da porodnice iz občine Cerknica predstavljajo 5–6 % vseh porodov v Bolnišnici Postojna.«

Pomoč patronažne službe

Pomembno vlogo po rojstvu otroka ima patronažna služba, ki opravlja aktivno zdravstveno in socialno varstvo. Patronažno zdravstveno nego nosečnic, otročnic in novorojenčkov opravlja ustrezno izobraženo osebje za področje varovanja reproduktivnega zdravja. Upokojena višja medicinska sestra v patronažni dejavnosti **Milanka Gogala** mi pove, da v svoji 40-letni karieri patronažne sestre ni bila prav nikoli brez novorojenčka. V preteklem letu se je upokojila, a delo z novorojenčki pogreša: »Res sem rada opravljala svoj poklic, šele ko sem vsako otročnico preverila, da je v redu, sem bila res mirna,« mi zaupa. Otročnico je, če je bilo le mogoče,

obiskala v 24 urah po odpustu iz porodnišnice. »Moje delo je obsegalo pregled zdravstvene dokumentacije; svetovanje o načinu življenja in pripravi na porod; svetovanje o načinu življenja in oskrbi novorojenčka; svetovala sem tudi o dojenju, pravilni prehrani in negi; oskrbela sem otročnice in novorojenca,« nadaljuje. Milanka Gogala je kot patronažna sestra skrbela tako za novorojenčke kot druge bolnike, tudi nudila paliativno oskrbo: »Nisem imela nikoli niti časa šteti, koliko je novorojenčkov. Veliko več sem delala po terenu, statistiko sem pa včasih hodila še popoldne pisat,« pove. In nadaljuje: »Izvajala sem patronažno obravnavo varovancev od nosečnice, otročnice, novorojenčka, dojenčka, malega otroka, kroničnega bolnika, bolnika z zdravstveno nego na domu, do starostnika, družine in lokalne skupnosti. Patronažna služba dandanes predstavlja izvajanje vseh dejavnosti patronažnega varstva, babiško zdravstveno nego in zdravstveno nego bolnika

Država in nekatere občine ob rojstvu otroka nudijo denarno pomoč.

Porodnice iz občine Cerknica predstavljajo 5–6 % vseh porodov v Bolnišnici Postojna.

na domu. Vse te naloge izvaja ena patronažna medicinska sestra na svojem terenskem območju,« pove Milanka. Ni pa bilo vedno tako: »Ko sem zaključila študij in začela delati, sem se učila od dveh babic, ki sta obiskovali le novorojenčke. Ena se je nato upokojila, druga pa je pozneje izvajala tudi druge nege, ne le nego novorojenčka.« Kljub temu da je Milanka Gogala pred epidemijo vseskozi opravljala redna teoretična in praktična strokovna izobraževanja o zdravstveni oskrbi novorojenčkov na domu ter podaljševanje licence, pa meni, da se je največ naučila od »babic«, ki so delo opravljale na terenu. Svoje delo je opravljala tudi v prvem valu koronavirusa: »Po navodilu NIJZ in patronažne sekcije smo delo ob prvem valu organizirale tako, da isti dan nismo obiskovale zdravih otročnic z novorojenčki in obolelih s kurativno obravnavo. Od preventivnih obravnav v patronažnem varstvu so se izvajali obiski samo pri otročnicah z novorojenčki, odpuščenimi iz porodnišnice, do obdobja, ko se vključijo v obravnavo pri pediatru. Tudi v izrednih razmerah smo jim zagotavljale obisk v 24 urah po odpustu.« Nadaljnje obiske so izvajale po strokovni presoji glede na kriterije ranljivosti najmlajših varovancev, njihovih mamice ali družine. »Če smo po strokovni presoji zmanjšale obiske, smo nujno vzpostavile svetovanje in pomoč prek telekomunikacijskih naprav,« pove. »Seveda pa smo se vsakič zaščitile in to so naredile tudi mamice in ostali družinski člani. Nisem nikoli zaznala nobene težave glede tega,« razloži. Se ji pa zdi, da so dandanes mamice bolj osveščene kot včasih, da veliko več vedo o nosečnosti, novorojenčku nasplah kot na začetku njene dolgoletne kariere.

» Res sem rada opravljala svoj poklic, šele ko sem vsako otročnico preverila, da je v redu, sem bila res mirna.«

Denarna pomoč Republike Slovenije in Občine Cerknica

Država in nekatere občine ob rojstvu otroka nudijo denarno pomoč. Pomoč občine ob rojstvu otroka ni zakonska pravica novorojenca, jo pa v Sloveniji nekatere občine ponujajo, med njimi tudi Občina Cerknica. Trenutno otrokom, ki so rojeni od 1. 1. 2020 dalje, Občina Cerknica prizna 250 evrov enkratne denarne pomoči. Pravico do te ima novorojenec oz. eden od staršev pod pogojem, da sta oba z novorojencem državljan RS in da imata stalno bivališče v občini Cerknica. Pravico uveljavlja eden od staršev ali skrbnikov novorojenca. Obrazec, ki ga starši skupaj z otroško knjigo in čestitko prejmejo ob prvem obisku patronažne sestre, se odda na predpisanem obrazcu pri Občinski upravi Občine Cerknica. Znesek enkratne denarne pomoči je nakazan na transakcijski račun v 30 dneh od datuma prejema vloge.

Medtem ko vse občine v Sloveniji ne nudijo denarne pomoči ob rojstvu otroka, pa jo Republika Slovenija omogoča vsem. Pomoč države ob rojstvu otroka trenutno znaša 350 evrov za otroke, rojene po 1. 1. 2021. Pravico do nje ima vsak novorojenček, katerega mati ali oče imata stalno ali začasno prebivališče v Republiki Sloveniji in dejansko živita v Republiki Sloveniji. Vlogo starši izpolnijo in oddajo na center za socialno delo, na območju katerega imajo prijavljeno stalno prebivališče. Na CSD Primorsko-Notranjska, enoti Cerknica, razpolagajo s podatkom pomoč ob rojstvu otroka (število odločb). **Brigita Knavs** mi pove, da je bilo v letu 2020 izdanih 91, v letu 2021 pa 137 odločb.

Nagrado Prešernovega sklada leta 2022
je med drugimi prejela tudi
pesnica in pisateljica **Anja Štefan**
za literarno ustvarjalnost v zadnjih treh letih,
posebej za zbirko pravljic **Tristo zajcev**,
za pesniško zbirko **Imam zelene čevaljčke** in
avtorsko pravljico **Zajčkova hišica**.
Čestitamo!

www.gov.si

Decembrski prazniki povezujejo ljudi, pa tudi prebujejo
ustvarjalnost. 25-letni **Set Ilersič**, ki živi na Gerbičevi 40
v Cerknici, je svoje sosoševalce razveselil s postavitvijo jaslic
pred stanovanjskim blokom.

@ Ljubo Vukelič

Pustno društvo Cerknica je v preteklosti že dokazalo, da se
vedno rado priključi dobredelnim akcijam. Pred dnevi so Butalci
podprli tudi 7. dobredelni maraton, ki v organizaciji Radia 1
neprekinjeno traja 28 ur. V okviru akcije so za družine v stiski
zbrali 1.042.799,66 evra. Poleg dobredelne misije so Butalci imeli
še eno pomembno nalogo. 23. decembra 2021 so namreč širši
javnosti tudi obelodanili, da pust 2022 vsekakor BO!

www.cerknica.si arhiv društva

Tradicija koledovanja je po naših krajih še vedno
živa. Fotograf **Ljubo Vukelič** je kolednike, ki prinašajo
v domove voščilo miru, veselja in blagoslov, v svoj
objektiv ujel v Grahovem.

@ Ljubo Vukelič

»Človek, ne jezi se!« je letošnje sporočilo luči miru
iz Betlehema. Tudi letos je po zaslugi cerkniških
skavtov pred božičnimi prazniki razsvetlila prostore
občinske uprave.

www.cerknica.si Boštjan Otoničar

**Božiček na obisku na Osnovni
šoli »Jožeta Krajca« Rakek**

@ Ljubo Vukelič

Avtorica: **Maruša Opeka** Fotograf: **Zoran Vidrih**

Sandra Pohole

Sandra Pohole ve, da bo njen planinski dnevnik Zapisi z gora ostal nepopisan, a je hkrati vesela za vsakogar, predvsem najmlajše, ki v svoje knjižice beležijo svoje pohodniške podvige. »Ti so tako tudi malo moji, kar mi da novih moči in idej za v prihodnje,« pripomni Sandra.

Hribe je vzljubila razmeroma pozno, predvsem zaradi partnerja **Zorana Vidriha**, ljubiteljskega fotografa, popotnika, ljubitelja narave, ki smo ga v Slivniških pogledih že predstavili. »Nad hribe se je Zoran že prej navduševal. S prijatelji je redno hodil na turno deskanje, jaz pa sem sama ostajala doma, kar mi je šlo na živce,« priznava Sandra in doda, da se je enkrat povabila zraven in kmalu postala redna udeleženka gorskih izletov. Navduševali so jo narava, doživetja, pogovori in razmisleki ob poti. »Bila sem navdušena in tu se je pojavila želja, da bi svoje podvige trajno zabeležila. Ne na digitalni fotografiji, ki bi potem obležala nekje v računalniku. Ne, to ni moj stil,« pripoveduje. Vtise z izletov je pridno zapisovala v planinski dnevnik, ki pa se je hitro polnil. Ko je potrebovala novega, je hitro ugotovila, da na trgu ni ustrezne ponudbe oziroma vsaj nič takega, kar bi si želela sama. Glede na to, da se poklicno ukvarja z grafičnim oblikovanjem, založništvom in spletno prodajo knjig, se je odločila, da bo oblikovala planinski dnevnik po svojih željah. Tako so v začetku novembra 2018 prvič izšli Zapisi z gora, ki se od klasične različice planinskih dnevnikov ločijo po tem, da vsebujejo še pravila vedenja v naravi, informacije o živalih in uporabne napotke za kolesarje in pohodnike. Različici za odrasle se je leta 2020 pridružil še planinski dnevnik za otroke Prvi zapisi z gora, v katerem je še dodatna bera vsebin, povezanih z živalmi, naravo, predstavljena tudi prek simpatičnih ilustracij, ki otroke spodbujajo in motivirajo. »Tudi danes mnogi otroci pot v hribe doživljajo kot dolgočasno, naporno in mnogokrat predolgo,« opazuje naša sogovornica. Številnim staršem in starim staršem, ki so zaljubljeni v hribe in se soočajo z izzivom »kako uspešno organizirati gorski izlet z otroki«, torej še kako prav pridejo vsak namig, nasvet in pripomoček, ki namesto negodovanja prinesejo navdušenje, iskric v očeh in željo po fantastičnih pohodniških dogodivščinah.«

Uvodoma je v knjižici Prvi zapisi z gora zapisano: »Danes, gora, te obiščem, da pokážeš mi razglede, vse zaklade in sosede. Ko na vrhu posedim, da ves svet imam na dlani, novih vzponov si želim, vsi bodo v teje knjigi zbrani.« Na žalost pa je Sandra zaradi bolezni nove dogodivščine z gora, hribov in hribčkov, pa tudi s kolesarskih izletov, prenehala zbirati. »Do leta 2019 sem kot za stavo nabirala kilometre in višince, potem pa je multipla skleroza pokazala svoj

pravi obraz,« nam zaupa Sandra. Gre za neozdravljivo kronično vnetno avtoimunsko bolezen osrednjega živčnega sistema, ki so ji jo diagnosticirali leta 2009. Pravi, da je deset let bolezen ni pretirano ovirala: »Bilo je nekaj vmesnih zagonov, ko me je bolezen začasno zaustavila, a sem se vedno pobrala in spet zagrizla v gore. Pohodništvu sem pozneje dodala celo še kolesarstvo.« Njena kondicija pa je v dveh letih usahnila, tako da iz prve roke ve, kako dragoceni so zapiski v planinskem dnevniku. Najlepše kolesarske spomine ima iz Dolomitov, še posebej na prevožen prelaz Stelvio. »Ko sem razmišljala o naslednjem kolesu, sem imela v mislih električnega. Vozilo, ki sem ga začela voziti pred kratkim, je električno, a to žal ni kolo. Brez pomoči in počitka zmorem prehoditi le še nekaj deset metrov,« pripoveduje.

Domačo, njej tako ljubo Slivnico, je zadnjič obiskala aprila 2019 in to v družbi članov mladinskega odseka Planinskega društva Tržič. »Kot otroku mi je bil pohod na Slivnico in šport na sploh bolj kazen kot užitek,« se nasmeji avtorica, ki se zlasti zaradi svoje bolezni še posebej zaveda, kako dragoceno je gibanje. Z veseljem pa pomaga tudi različnim organizacijam. Del izkupička od izdelkov Zapisi z gora je namenila Odboru za invalide pri Planinski zvezi Slovenije, Prostovoljnemu gasilskemu društvu Cerknica in Prvim posredovalcem, zdaj pa ga namenja razvijanju novih izdelkov in lastni rehabilitaciji.

Gasilke in gasilci GZ Cerknica

✍ Ksenija Preželj 📷 Ljubo Vukelič

Ob koncu koledarskega leta radi povprašamo nosilce odgovornih nalog, kako so bili zadovoljni z delom v iztekajočem se letu. Prav poživljajoč je bil odgovor predsednika Gasilske zveze (GZ) Cerknica **Rajka Intiharja**, ki je zadovoljen, da je večina dogovorjenih nalog uspešno opravljena. Ocenil je, da je bilo v drugi polovica leta elana več in zato tudi naloge bolje opravljene. Vesel je, da so vsa društva, ki so združena v zvezi, ostala na visoki ravni, in to kljub temu, da so dejavnosti zaradi predpisanih ukrepov še vedno omejene. Izpostavil je, da je operativa dobro izvedla zastavljene naloge in se odgovorno odzivala na vse nujne pozive. Napredek je bil narejen tudi na področju izobraževanja, čeprav je za nekaj časa nekoliko zastalo. Izveden je bil tečaj za pripravnike v Prostovoljnem gasilskem društvu (PGD) Cajnarje, v pripravi pa je tudi na Rakeku. 27 gasilk in gasilcev je uspešno opravilo zahteven tečaj za višjega gasilca. Nadaljevalo se je tudi usposabljanje za specialnosti v Sežani in na Igu. Prav tekmovanj za vse kategorije, z izjemo tekmovanja CTIF, letos ni bilo, kar je velika škoda, saj sta bila s tem onemogočena druženje in pridobivanje gasilskih veščin. Rajko Intihar obžaluje, da je bilo v društvih premalo oziroma skoraj nič dejavnosti za člane, veterane, predvsem pa za mladino, kjer je redno delo še posebej pomembno, saj mladina predstavlja kadrovski potencial vsakega gasilskega društva. Poseben uspeh za celotno GZ Cerknica je bil tudi začetek gradnje Doma zaščite in reševanja z medgeneracijskim centrom Rakek. Končno bo tudi na Rakeku nov gasilski dom, kar čakamo že nekaj let. Rajko Intihar se v imenu GZ Cerknica zahvaljuje vsem gasilkam in gasilcem za njihov prispevek k delu društev, ob tem pa si želi, da bi imeli v letu 2022 več možnosti za gasilsko delo. ■

ZŠAM Cerknica v letu 2021

✍ Franci Lužar 📷 Ljubo Vukelič

V Združenju šoferjev in avtomehaničev Cerknica (ZŠAM Cerknica) smo opravili skoraj vse načrtovane dejavnosti za leto 2021. Zaradi ukrepov zoper covid-19 pa nismo izpeljali le občnega zбора in obeležitve 65-letnice društva. Januarja 2021, ko so se je pouk v šolah po daljšem premoru zaradi epidemije nadaljeval, smo štiri dni varovali šolske poti. V maju smo pomagali pri izvedbi kolesarskih izpitov v osnovnih šolah v občinah Cerknica, Loška dolina in Bloke. V nekaterih šolah smo izvedli še izpite, ki jih v letu 2020 ni bilo mogoče. Pred začetkom šolskega leta so nam policisti Policijske postaje Cerknica predavali oz. nam pomagali z navodili glede varovanja in razporeda članov. Prvi teden v septembru smo tradicionalno varovali šolske poti in prehode za pešce pred osnovnimi šolami v vseh treh občinah. V tej akciji sodelujejo vsi aktivni člani našega združenja. Naj omenim, da smo samo v tej akciji opravili 363 ur in prevozili 963 km. Ob zaključku akcije smo 10. septembra 2021 v Dolenji vasi organizirali srečanje članov, policisti Policijske postaje Cerknica pa so sodelujočim članom podelili zahvale. Odzvali smo se tudi na prošnje za pomoč pri varovanju različnih prireditev. Če bodo zdravstvene razmere dopuščale, bomo v letu 2022 izpeljali zamujeno volilno skupščino, ekskurzijo in vse ostale dogodke. Ob tej priliki bi se rad zahvalil članu **Ivanu Švelcu** za podarjene vetrovke, kape in našitke. Vsem članicam in članom v novem letu želim veliko zdravja, osebne sreče in srečno vožnjo! ■

Tudi mladi so inovativni in podjetni

✍ Doris Komen Horvat 📷 arhiv Perspektiva

Mrežni podjetniški inkubator Perspektiva po celi regiji izvaja dejavnosti za šole, usmerjene v spodbujanje ustvarjalnosti, podjetnosti in inovativnosti mladih. S finančno podporo Javne agencije SPIRIT Slovenija in Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo ter našo vsebinsko podporo smo v jesenskem obdobju izvedli uspešne podjetniške start up vikende na šolah v Košani, Knežaku, na Rakeku ter v Postojni. Sodelovali smo s 121 učenci in 28 dijaki. Vse zmagovalne ekipe se bodo udeležile regijskega tekmovanja. Prav vsi pa imajo možnost razvijati svoje ideje naprej prek različnih programov, ki jih ponuja Podjetniški inkubator Perspektiva. Veseli nas navdušenje, ki ga za področje podjetništva izkazujejo šolarji, obenem pa gre velika pohvala predvsem učiteljem ter vodstvom šol, ki zaznavajo vsebine kot uporabne in smiselne, pri tem aktivno sodelujejo in podpirajo priložnosti, ki jih na področju podjetništva lahko namenimo mladim. »Na ravni inkubatorja smo pozitivno presenečeni nad izjemnim odzivom osnovnošolcev. Sodeč po idejah in pripravljenosti za nadaljnje delo in raziskovanje imamo tudi na ravni regije velik potencial razvoja podjetništva, na nas pa je, da mladim pomagamo vstopiti na pot podjetništva čim bolj suvereno, ciljno in odločno,« je povedala vodja programov za mlade pri Mrežnem podjetniškem inkubatorju Perspektiva **Dolores Keš**. ■

Za lep spomin

☞ Biserka L. Nelec ☞ Janja Rupar

V DEOS, Centru starejših Cerknica smo s projektom Za lep spomin želeli obeležiti božično-novoletni čas in z njim polepšali praznike svojcem naših stanovalcev. V kulturnici centra smo uredili mini fotografski studio, kjer se je v časovno zanko ujela božično-novoletna radost našega centra. Stanovalci so neizmerno uživali ob poziranju in nastavljanju fotografskemu objektivu. Vzdušje ob praznični glasbi je bilo neverjetno. V projektu je sodelovalo 95 stanovalcev, katerih fotografije so krasile voščilnice in so jih stanovalci skupaj z lepimi željami poslali svojim najbližjim. Mini foto studio je bil decembra na voljo tudi za fotografiranje svojcev s svojimi najdražjimi. Projekt je v celoti uspel in skupaj s sodelavci že kujemo načrte za prihodnje leto, ko bomo uredili novo postavitve in v projekt poskušali vključiti še več stanovalcev. ■

Božični ples do nebes z Evoro

☞ Tea Obrol ☞ Jakob Ješešnik

V sredini decembra so plesalke in plesalci Plesnega kluba Evora (PK Evora) po dveh letih premora končno spet stali na odru Kulturnega doma Cerknica. Navdušeni in presrečni, ker spet lahko nastopajo, so za ožje družinske člane priredili tri krajše plesne predstave z naslovom Božični ples do nebes z Evoro. Otroci so bili srečni, ker so na velikem odru lahko pokazali, kaj vse so se naučili, starši pa močno ganjeni, da so svoje otroke ponovno videli v soju odrskih luči. Z različnimi plesnimi stili so se predstavili plesalci iz Cerknice in Starega trga pri Ložu. Zaplesali so predšolski otroci, pop mix skupini ter plesalci in tekmovalci v hip hopu. Za glasbeno presenečenje je poskrbel pevec **Sergej Škofljanec**. Hip hop plesalci pa tudi v novem letu nikakor ne počivajo, saj se konec januarja že začne tekmovalna sezona in s tem kvalifikacije za Državno prvenstvo 2022, ki bo, držimo pesti, konec junija. ■

Kandare

sedežne garniture po meri

Kandare d. o. o.
Markovec 47a
1386 Stari trg pri Ložu

tel.: 01 7057 997
fax: 01 7058 438
gsm: 051 444 605

**SEDEŽNE GARNITURE
PO MERI.**

**RAZPRODAJA
EKSPONATOV**

delovni čas: pon.-pet. 8.00-15.00h,
sob. in popoldan predhodna najava na gsm

kandare.doo@gmail.com
www.oblazinjeno-pohistvo.si

Savne in kozmetične storitve
SVAROG

Življenje ni problem,
ki ga je treba rešiti,
ni vprašanje, na katerega
je treba odgovoriti.
Življenje je skrivnost,
ki jo je treba opazovati,
se ji čuditi, jo okušati.
Okušajte ga čim več
v naši družbi in
olepšajte svojo dušo in telo
pod žarki našega sonca.

Veselimo se vaše družbe
in Vam želimo
vse lepo tudi v letu,
ki prihaja!

Vaše Svarogice
Andreja, Vesna, Tea, Zala

Srečno novo leto!

☞ 031 549 385
www.andifit-svarog.si

Rihar d.o.o., Partizanska 20, 1380 Cerknica ■ andi.podobnik@gmail.com

NEGA
OBRAZA IN
TELESA

SAVNE

DEPILACIJA

PEDIKURA

MANIKURA

MASAŽE

7€
KUPONČEK
pri nakupu nad 50 €

Avtorica: **Marija Hribar** Fotograf: **Ljubo Vukelič**

»Vezem, da bom lepo imela ...«

Po drugi svetovni vojni je poučevanje ročnih del počasi polzelo iz šol, kar je bilo povezano tudi s kmetijsko politiko. Ivanka Orel, upokojena učiteljica, je še ujela pouk ročnega dela na gospodinjski šoli na Mali Loki. Del znanja, dediščine je prenesla v 21. stoletje. Vezeninam se je posvetila potem, ko je šla v pokoj, po letu 1991.

Gospodinjska šola na Mali Loki, ki je bila ustanovljena leta 1929, z delom pa je začela naslednje leto, je po drugi svetovni vojni nadaljevala s predvojno tradicijo malološke Kmetijsko-gospodinjske šole. V knjigi Banovinska kmetijsko-gospodinjska šola ... je zapisano, da je bila ustanovljena »z namenom šolanja kmečkih deklet malih in srednjih posestnikov za bodoče dobre gospodinje, žene in matere na temelju krščanskih vrednot. Bila je narodna šola, nadzor nad njenim delovanjem je opravljal banovinski kmetijski oddelek.« Šolo so vodile šolske sestre sv. Frančiška Kristusa Kralja, imenovane tudi mariborske šolske sestre, ki so poučevale splošne in gospodinjske predmete, strokovne kmetijske predmete pa učitelji z grmske kmetijske šole iz Novega mesta. Od leta 1951 do 1961 je tu delovala Kmetijsko-gospodinjska šola. Potem je šolsko posestvo prešlo v last Kmetijske zadruge Trebnje.

»Od te šole sem imela veliko in fejšt je bila.«

Ivanka Orel, rojena Logar leta 1937 v Žerovnici, je bila v šolskem letu 1957/58 učenka Kmetijsko-gospodinjske šole na Mali Loki pri Trebnjem, kjer so poučevali tudi vezenje. Šolanja se tako spominja: »V šoli na Mali Loki na Dolenjskem smo imeli leta 1957 tudi ročno delo. To je bila enoletna kmetijska šola, da bi se izobrazila. Spisek, kaj moramo prinesiti k pouku, smo dobili že prej. Tam nismo ničesar dobili. Plačati je bilo treba tudi prakso. Šolanje je bilo zmeraj drago. Februarja meseca so šolo prišli pogledat tudi starši. Jim je ravnateljica rekla: »Ta vaša dekleta, eno fino kravo boste dali vanje.« Pouk se je začel sredi septembra, štirideset deklet oziroma žensk je bilo razdeljenih v štiri skupine: šiviljska skupina, kjer smo šivali, vezli, gospodinjska skupina, kuharska skupina, kar si jedel v ponedeljek, si jedel štiri tedne ob ponedeljkih, kmetijska skupina, ko je imela krava teleta, si moral iti pomagat, tudi molzli smo. Vsak teden se je skupina spremenila. Pouk je trajal eno leto, od ponedeljka do sobote dopoldne, zjutraj smo imeli dve uri pouka, potem je bilo praktično, popoldne pa spet pouk. Učiteljice so bile zelo prijazne in pridne. Do marca meseca 1958 je bilo tako: Da bi kakšnega kmeta dobile, da bi se poročile, da bi šlo kmetijstvo naprej. Marca 1958 je prišel tako imenovani Kardeljev zakon, so nas pa za v službo, sprememba kmetijske politike je bila tako očitna, kmetijstvo kar naenkrat ni bilo več pomembno. V šoli sem naredila: dve spalni srajci, šest spodnjih hlač, kombineže. Pletenje: copatke, kapico, nogavice, okroglo pletenje, delali smo kroje. Na Mali Loki smo tudi vaje delali. Tudi sama sem učila ročno delo v osnovni šoli v Grahovem, samo ni bil poudarek na njem, ni bilo interesa. Hotela sem učencem

pokazati, kaj vse se da narediti, vendar sem vrečko z izdelki ročnih del pozabila na avtobusni postaji, sem šla nazaj, je ni bilo več, tam je bila med drugim tudi vaje delala z Male Loke.«

Radlje ob Dravi, Groblje

Marsikatera učenka, ki je končala malološko šolo, je šolanje nadaljevala na gospodinjski šoli v Radljah; tako se je odločila tudi Ivanka, saj se je potem lahko vpisala na Višjo gospodinjsko šolo v Grobljah. Grobeljska šola je bila ustanovljena leta 1952 kot Šola za učiteljice kmetijsko-gospodarskih in kmetijsko-gospodinjskih šol v Ljubljani. Delovati je začela decembra leta 1952 v Ljubljani na Kodeljevem, leta 1953 se je preselila v Groblje pri Domžalah v zgradbe nekdanjega Gradisa in se preoblikovala v Višjo gospodinjsko šolo Groblje. Šoli sta pripadala internat za gojenke in posestvo v izmeri 43 ha. Bila je edina te vrste v Sloveniji in pod neposrednim nadzorstvom Sveta za prosveto in kulturo LRS. Diplomantke šole, imenovane so se predmetne učiteljice gospodinjstva, so bile usposobljene za pouk gospodinjstva ter sorodnih predmetov na osnovnih ter na strokovnih šolah in zavodih za napredek gospodinjstva. Šola je prenehala delovati s koncem študijskega leta 1966/67. Ivanka doda: »Doma z odločitvijo, da grem naprej študirat, niso bili zadovoljni. Hoteli so, da bi šla v službo, vendar sem bila odločena, da grem naprej. Višja gospodinjska šola, ki sem jo v Grobljah delala, v učnem načrtu takrat ni imela ročnega dela. Grobeljske učiteljice so bile hude, radeljske pa blage.«

Različni cvetlični motivi na Ivankinih vezeninah

»Imam vedno s štikanim prtom pogrnjeno mizo.«

Včasih tudi okolica vzpodbudi človeka, da začne z dejavnostjo, ki mu je všeč. Tudi na Ivanka je vplivala: »Ko smo stanovali nad pošto, sem si zelo želela ročnega dela tudi zaradi sosede, ki je imela vse v ročnem delu. Govorila je, da hoče dvoje zaves. Tako sem tudi sama imela dvoje zaves. Po upokojitvi sem delala oziroma štikala samo prte. Moja sestra Dani je poleg prtov štikala tudi prevleke za blazine za na stole, trakove za v kredenco, prevleke za postelje, rjuha ima v desnem vogalu monogram D(anica) L(ogar).

Prvi prt, ki sem ga naredila, ko sem šla v pokoj, je bil zame nekaj posebnega. Delan je s križci. Vzorček sem dobila iz Burde, na mizo sem ga pogrnila za veliko noč. Burde nimam več, sem revije posojala naprej.« Pravokotno krojen prt prinaša spomladanske cvetlice: narcise, tulipane, pa tudi drobižke: trobentice, grozdke v veselih barvah: rumeni, oranžni, temno in svetlozeleni, rdeči, rožnati ...

Namizni prt z merami 114 x 143 cm prinaša vzorček izpred druge svetovne vojne.

Ivanka je namizni prt z merami 108 x 137 cm izvezla za velikonočne praznike.

»Vse prte sem zelo rada delala.«

Tudi naslednji pravokotno krojen namizni prt prinaša zelo radosten vzorček. V vsakem izmed štirih vogalov je izvezeno srce, prevladujejo rastlinski motivi z zelenjem in rožicami, vezeni z različnimi barvami prejice, zelena, rdeča, rumena, prevladujeta ploščati in stebelni vbod. »Ta vzorček je od moje mame, platno, vzorček in prt je moja mama naredila. Vzorček sem preslikala in ga naštikala. Moja mama Ivana Logar, rojena Hribar (Dovičeva), je bila letnik 1906, to je naštikala, preden se je poročila, 1931. Ko je prišla vaša teta Marija iz Amerike, rojena 1907, so se menile, da so se ta vzorček učile na tečaju. Prt je bil narejen za oglato mizo, zdaj imam ovalno. Tak prt sem naredila tudi sestri Dani.«

Prt, narejen iz domačega platna

O domačem platnu, iz katerega je narejen prt, Ivanka pove: »To domače platno je pa od moje mame. Iz lanenih vlaken je na kolovratu sama spredla predivo. Tkano je bilo na območju Gorskega kotarja. Ko sem enkrat prišla v Dolenjo vas, mi reče sestra Danica: »Te rjuhe ne bodo nič prav prišle, ti dam eno.« Zdaj, ko sem jo dobila, sem štikala. Dani je tudi vezla na domače platno. Težko pa je to lepo zlikati, ker je platno.« Prti Ivanke Logar z veselim barvami prinašajo radost v prostor, tako pogled kot dotik pobožata dušo.

Prt iz domačega platna, mere: 127 x 173 cm

Viri in literatura:

Ivanka Orel, ustno, Cerknica, 20. 11. 2021

Žibert, Cecilija: Banovinska kmetijsko-gospodinjstva šola na Mali Loki

pod vodstvom šolskih sester: 1930–1945, 2011

www.gov.si/drzavni-organi/organi-v-sestavi/arhiv/

Avtor: **Valentin Schein**

V gozdovih so tudi molili

**Padre nostro che sei nei cieli,
sia santificato il tuo nome,
venga il tuo regno,
si attui la tua volontà,
come nel cielo così sulla terra.**

**Oče naš, ki si v nebesih,
posvečeno bodi tvoje ime,
pridi k nam tvoje kraljestvo,
zgori se tvoja volja
kakor v nebesih tako na zemlji.**

Sanje današnjih dni

Dan že tone v noč, sonce je zašlo za bližnjim vrhom Snežnika. Okoliški gozdovi so tihi, le tam v dolini na drugi strani meje se sliši neprepoznane človeške glasove, ki v nerazumljivem jeziku govore sredi snežniških gozdov. Dolge temne sence okoliških jelk se skrivnostno plazijo čez cesto, mimo okroglega vodnjaka; ta kakor ogledalo čaka nešteto zvezd, ki bodo kmalu kot drobne lučke zasijale na temnem nebu.

V majhni kapeli na robu gozda gorijo tri sveče, ki mečejo svojo svetlobo proti oltarju z majhnim kipom Matere Božje v zidni niši. Svod kapele je po-

barvan z modro barvo, na njem pa je naslikano nešteto zlato-belih zvezd. Na stranskih oknih kapele sta dva barvna vitraja, ki v temo neskončnega gozda žarita nešteto barv; barv, ki jih je v okenski okvir postavil človek. Zvonček v zvoniku na preslico se nekajkrat oglasi v temo med Snežnikom in Jarmovcem. Njegov glas odmeva v temi snežniških gozdov in v daljavi; tam nekje ob mogočnem breznu ob Jurjevi cesti, ki se kakor mogočen vhod v pekel odpira ob robu ceste, se oglašava sova.

V kapelo pristopi temna postava, ki se jo razloči v soju lune, ki pravkar vzhaja tam daleč na drugi strani meje, tam daleč nekje. Pred vrati kapele za hip zastane, saj vstopa v neznan skrivnostni sveti svet. Prestopi vhodni prag, globoko poklekne in se prekriža. Plamen sveč na oltarju rahlo stresa njegov prihod. Soj sveč na stene kapele riše obris kipa Marije. Prišlek poklekne pred oltar, se še enkrat prekriža in začne molitev: »Padre nostro.« Njegove besede so tihe, kot bi hotel, da ga sliši le onostranstvo. Po končani molitvi stopi korak nazaj in ponižno zapusti prostor kapele, se še enkrat prekriža na vhodu in odide v smer bližnje stavbe mejne finančne straže, ki je v neposredni bližini kapele. Pred njo se zazre v vodnjak, poln vode; na njegovi površini se že blešči nešteto zvezd, ki so

kakor drobne lučke ujete na vodni površini sredi mogočnih snežniških gozdov.

Ali so to le sanje ali privid domišljije, ko danes prestopimo prag zapuščene kapele na Cifrah?

Kar nekaj je takšnih kapel v javorniško-snežniških gozdovih, nekatere tik ob cesti, druge nekoliko odmaknjene, nekatere v ruševinah, komaj prepoznavne, druge za večno izbrisane.

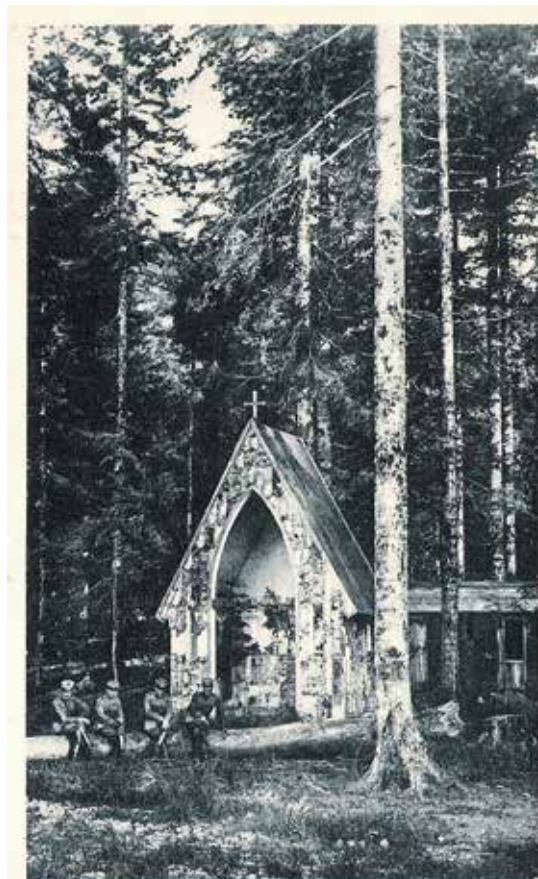
Kapelica v Otoških dolinah

Najstarejša med kapelicami je bila tista v Otoških dolinah. Spomin nanjo je ohranjen le še na tiskani razglednici

z napisom »Chiesetta (di Otoska Dolina) fatta degli austriaci durante la guerra. Cerkev (Otoške doline), ki so jo zgradili Avstrijci med vojno.« Seveda je napis treba razumeti v času njegovega nastanka. Razglednica je bila verjetno natisnjena kmalu po letu 1925 oziroma ob končani izgradnji stavbe italijanske finančne straže v Otoških dolinah. Tudi napisano, da so kapelico zgradili Avstrijci, je treba razumeti na način, da je bila zgrajena pred razmejitvijo med Kraljevino Italijo in Kraljevino SHS. Obstaja tudi fotografija gruče avstro-ogrskih vojakov pred kapelico in je z napisom datirana v leto 1916, ko naj bi vojska na tem območju sekala jelke za potrebe vojske na fronti.

Kapelica je bila lesena, mogoče z zidanimi temelji in izravnanimi maltnimi tlemi. Stene kapelice in ostrešje so bili leseni, stene kapelice so bile obite še z večjimi, prekrivajočimi kosi lubja jelke. Streha je bila prekrita z dolgimi kosi lubja jelke ali mogoče celo

bitumensko folijo. Kapelica je imela tudi oltar, ki je bil v času fotografije okrašen z vejicami iglavcev, verjetno jelke. Oltar je prav tako kot stene kapelice prekrit z večjimi kosi lubja. Na podrtem drevesu sedijo štiri osebe in po uniformah lahko sklepamo, da so bili to pripadniki italijanske finančne straže, ki so imeli svojo obmejno karavlo le slabih 100 m od kapelice

Chiesetta (di Otoska Dolina) fatta dagli austriaci durante la guerra.

Leta 1916 postavljena kapela v Otoških dolinah (© Spletna stran Lokalpatriot Rijeka)

v smeri Windischgrätzeve Stare hiše na Javorniku.

Kakšen je bil konec te kapelice, ni znano – ali je padla že ob izgradnji podzemskih mejnih utrd v Otoških dolinah, ali je izginila v času po kapitulaciji Italije, ali pa v prvih dneh konca druge svetovne vojne.

Kapelica pri Novi hiši

Kapelica pri Novi hiši je edina, ki je bila obnovljena pred več desetletji; verjetno ob izgradnji ali širitvi nekaterih gozdnih cest in vlak v njeni okolici. Verjetno sta bili obnova in izgradnja novega preddverja pogojeni tudi s kakšno tiho zaobljubo tistih, ki so pri obnovi sodelovali. Nekateri pravijo, da je bila kapelica pred obnovo v zelo slabem stanju, drugi govorijo, da je bila kapelica v ruševinah. Kaj je res, še ni znano; mogoče pa bo skrivnost razkril kdo, ki je sodeloval pri obnovi. Kapelica je zelo spremenila svojo podobo, saj ji je bilo prizidano preddverje, ki ga podpirajo štirje kamniti srebri. Ostalo zidovje s prezbiterijem, streha in zvončnica pa so iz časa njenega nastanka. Zvončnici z ohranjenim križem na vrhu zvonika je dodan nov zvon, na katerega lahko tudi danes pozvonimo in si tako kot na Blejskem otoku zaželimo, da se nam izpolnijo tudi najbolj skrite želje. Veliko tistih, ki jih vodijo neskončno dolge poti Javornikov, tukaj pozvoni in si v tistem trenutku zaželi samo eno: »Da bi čim prej prišli v nek bližnji kraj in od tam, s skoraj praznim rezervoarjem, tudi do doma.«

Kapela je bila verjetno sezidana sočasno z Novo hišo, zato tudi ni neke pametne razlage, zakaj je nastala na tem mestu. Nekateri pravijo, da je bila zgrajena z namenom, da bi lahko v njej prespal Benito Mussolini, če bi prišel na inšpekcijski ogled izgradnje in utrjevanja meje, drugi pa menijo, da je bila

Kapela pri Novi hiši na Javorniku (© Valentin Schein)

stavba zgrajena kot odškodnina tedanjemu lastniku okoliških gozdov za vso škodo, narejeno ob izgradnji vseh mejnih objektov med Jurjevo dolino in Planinskim poljem.

Kapelica na Monte Lomih

Kapelica zelo nenavadne oblike stoji nasproti vojaške kasarne na Monte Lomih, ob cesti z Verha nad Gorenjim Jezerom proti Kozlovki, mimo podzemskih utrdbenih objektov proti Jurjevi dolini ali Otoškim dolinam. Kapelica ima kvadratno obliko. Širok vhodni portal je skoraj nekoliko prevelik za celotno stavbo. Streha kapelice je ravna, na robu strehe proti cesti so prizidani štirje stolpiči s prirezano sredino stolpiča v obliki črke V, ki se nadaljujejo tudi na obeh stranskih straneh ravne strehe. Ti stolpiči so po obliki zelo podobni stolpičem na Pretorski palači v Kopru. Na sredini med stolpiči nad vratnim portalom je še vedno ohranjen križ. Oltar v kapelici je bil verjetno v obliki oltarne police, ki je danes ni več. Kapelica je bila v letih po koncu druge svetovne vojne večkrat obnovljena. V današnja tla kapele je vzdana tudi keramično-steklena ploščica z napisom Lugloio XIX – julij leta 19 po novem fašističnem štetju let, oziroma leto 1940, kar je slabo leto pred začetkom napada Italije na Kraljevino Jugoslavijo. Fragmentarno ohranjena ploščica nam lahko sporoča dvoje – ali je zapisana letnica leto obnove kapelice ali leto njene izgradnje. Verjetneje je, da je leto 1940 leto njene izgradnje.

Kapela na Monte Lomih nasproti kasarne (© Valentin Schein)

Kapelica pri karavli mejne finančne straže na Cifrah

Kapelica stoji le nekaj metrov od danes komaj vidnih temeljev mejne finančne straže in enega obrambnih bunkerjev nad

Jurjevo cesto. Vhod v kapelico se zaključuje v iztegnjenem polkrogu, nad njim je okroglo okno z dobro ohranjeno cementno obrobo. Zvonik v obliki preslice je skoraj popolnoma ohranjen, manjka le zvon v polkrožni odprtini. Na nobeni do danes ohranjenih fotografij pa ni opaziti križa na špici zvonika, zato lahko zatrdimo, da zvonik na vrhu ni imel križa. Streha kapele je bila položna in nekoliko spuščena od glavne sprednje in zadnje stene. Oltar je v obliki srednje široke oltarne mize, nad njim sta dve polici ter manjše polkrožno okno. Pred njim je na zgornji polici stal kip Marije, na spodnji polici pa je stal križ s križanim Jezusom. Oltarna miza je bila pogrnjena z dvema oltarnima prtoma. Spodnji prt ima izvezen bogat

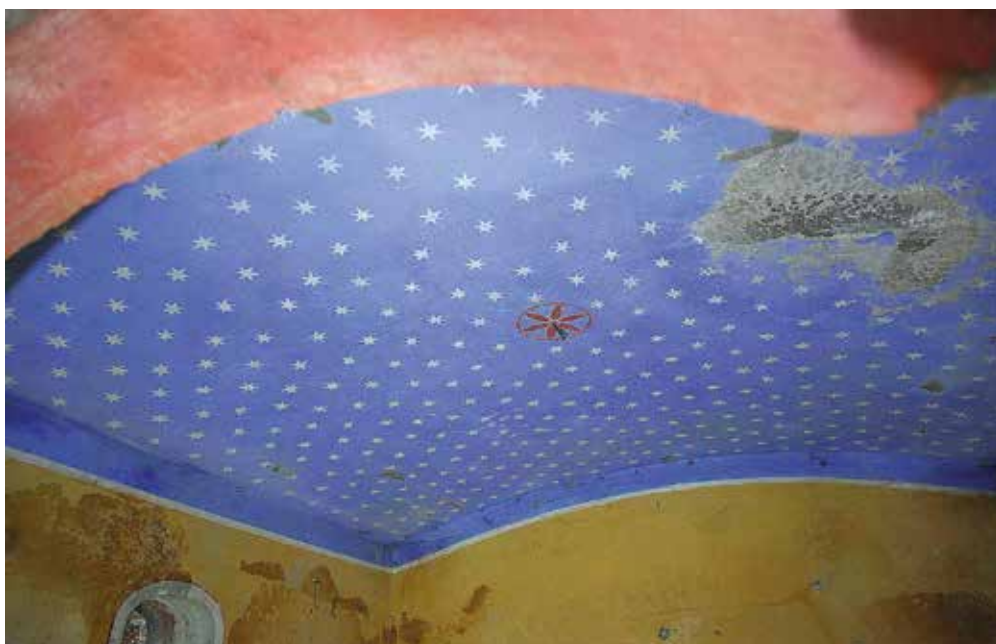

Kapela na Cifrah (© Valentin Schein)

motiv prepleta rož, v sredini pa izvezen napis Ave Maria. Na oltarni mizi so tudi dve vazi in dva svečnika z dolgimi in vitkimi svečami. Na čelni oltarni plošči je upodobljen malteški križ s krogom v osrednjem delu. Blagoslov kapelice je bil 8. septembra 1933. Na blagoslovu sta bila tudi Wolf Schönburg - Waldenburg (1902–1983), nečak Hermana Schönburga - Waldenburga, takratnega lastnika gospostva Snežnik, in Carlo Bossi, ki je bil med vojnama trgovec in lastnik kinodvorane v Klani.

Kapelica nad Klansko polico pri Konfinu

Kapelica nad Klansko polico pri Konfinu – verjetno pri karavli obmejne milice – je danes le skromna ruševina, komaj prepoznavna, nedaleč stran od podrtega objekta mejne milice. Kapelica je bila zidana iz kamenja in betonske malte. Da so to ruševine kapelice, nas danes spominja le oltarna plošča s polkrožno obokanim betonskim spodnjim delom.

Kapela na Gomancah, na stropu kapele še danes sveti stotine zvezdic. (© Valentin Schein)

V levi steni je ohranjena majhna okenska odprtina, nad oltarjem pa je v steni oltarna zidna niša – verjetno za postavitev kipa priprošnjika.

Kapelica na Gomancah

V križišču pred Gomancami najprej zagledamo dve lepo ohranjeni betonski kupoli bunkerjev. Zadaj za njima je močno zaminiran vhodni del podzemne utrdbe. Za njim v smeri Gomanc, dobrih 50 metrov ob dohodni poti proti magacinom, stoji lepo ohranjena kapelica kvadratne oblike, s širokimi vrati, katerih zgornji portalni del je rebrasto okrašen. Oltar v kapelici je skoraj popolnoma uničen. Od njega je ostal le del, ki je vzidan v zadnjo steno, ohranjena je tudi krožno zaključena talna oltarna stopnica, ki je bila tudi temelj oltarja. Belež sten kapelice je zaradi dobre tesnitve betonske strehe še danes dobro ohranjen. Stranske stene so bile pobarvane s temno rumeno barvo, spodnji cokel pa je siv; loči ga rdeča črta. Najlepše pobarvan je obok kapele. Njegova svetlomodra barva res spominja na modrino neba, ki je posuta z belimi zvezdami našega neskončnega neba. In drobne lučke še vedno plešejo na nebu, se igrajo in lovijo v večno spreminjajoči se spirali življenja. Resnično lepo in vredno prevoženih 70 kilometrov v eno smer. A pozor, že kmalu za nekdanjimi gozdarskimi stavbami na Gomancah je slovensko-hrvaška meja.

Viri:

1. Spletna stran Lokalpatriot Rijeka
2. Spletna stran rapalskameja.si
3. Spletna stran 24ur.com
(Kakšno zgodbo skriva fontana v gozdu pri Snežniku?, Gomance, 30. 11. 2019)
4. Spletna stran archivistoricodalmolin.com

Avtorica in fotografinja: **Simona Kermavnar**

Litoželezni puto s križem na pokopališču v Grahovem pri Cerknici

Staro pokopališče v Grahovem se okoli cerkve Brezmadežnega spočetja Device Marije, sezidane 1671, 1943 požgane in 1992–1993 na novo pozidane,¹ omenja že leta 1683. Leta 1888 so zunaj gručastega naselja na samem ob cesti postavili novo obzidano pokopališče.²

Kot prava redkost se je na grobu družine Drobnič - Fužinski ohranil litoželezen celopostaven puto s križem in lanterno. Plitek votel relief je narejen iz enega liva, le napisna tablica je na križ pričvrščena z dvema vijakoma. Odlitek je bil včasih zlato bronsiran, pozneje posreben. V višino meri 122 cm. Puto je prikazan frontalno in v kontrapostni drži, stoji na stilizirani skali s travščem. V desni roki drži lanterno (novejša), simbol večnega življenja, z levico pa drži od sebe višji križ in se hkrati naslanja nanj. Križ je perforiran, zapolnjuje ga preplet zimzelenega bršljana, ki simbolizira nesmrtnost.

Približno na sredini hrbtne strani putovega telesa je signatura leta 1854 ustanovljene livarne Wilhelma Lovreka na Dunaju. Lovrekovi izdelki imajo pred celotnim naslovom večkrat besedo »Patent«, kar naj bi pomenilo, da je šlo za izvirnike. Tudi v konkretnem primeru je tak napis: PATENT LOVREK/WIEN//Salzgries. N. 25. Navedeni naslov kaže na to, da je delo nastalo v letih od 1878 do 1888, kajti takrat je livarna delovala v dunajskem 1. mestnem okrožju na imenovanem

Litoželezni puto na grobu družine Drobnič - Fužinski na pokopališču v Grahovem

Hrbtina stran litoželeznega nagrobnega puta

Detajl s signaturo Lovrekove livarne

naslovu, pozneje se je preselila na drugo lokacijo (a še vedno v središču mesta).

Tovrstni nagrobni spomeniki so bili v prvi vrsti namenjeni umrlim otrokom. Livarna je imela v ponudbi tudi celopostavne angele s križem, ki pa so bili namenjeni odraslim umrlim (tak je npr. dva metra visok angel s križem na pokopališču v Čepovanu).³ Glede na omenjeno datiranje reliefa pa gre torej tudi za enega prvih nagrobnih spomenikov, ki so bili postavljeni na novem pokopališču v Grahovem, hkrati pa je ohranjen kot eden redkih prvotnih spomenikov na pokopališču sploh, saj so bili z redkimi izjemami vsi stari kamnoseško oblikovani zamenjani z novodobnimi uniformiranimi marmornimi ploščami.

Literatura:

1. Letopis Cerkev na Slovenskem, Ljubljana 2000, str. 174.
2. Janez Kebe, Cerkniško jezero in ljudje ob njem, Koper 2011, str. 459–460.
3. Gl. Simona Kermavnar, Litoželezna dediščina v zahodni, osrednji in južni Sloveniji, Logatec 2021, str. 186–187.

Ivan Poženel (1841–1900)

Nadučitelj Ivan (Janez) Poženel je bil rojen 7. 6. 1841 v Črnem Vrhu nad Idrijo. Po četrtem razredu glavne šole in učiteljskem tečaju leta 1859 v Idriji je bil imenovan za provizoričnega učitelja na šolo v Dobrepolje in bil leta 1861 premeščen v Črni Vrh nad Idrijo. Od leta 1879 je služboval na Uncu in od 1886. leta naprej v šoli na Rakeku. Leta 1870 obiskoval kmetijski gospodarski tečaj v Gradcu in leta 1892 tečaj za deška ročna dela. Bil je zelo dober vrtnar, prejel je dve državni nagradi. Izvoljen je bil za zastopnika učiteljstva v okrajni šolski svet v Logatcu. Bil je čebelar, ki je dal svoj pečat razvoju čebelarstva na Uncu in Rakeku.

Iz zapisov so razvidna njegova prizadevanja na področju razvoja šolskih vrtov in čebelarstva. V šolski kroniki leta 1872 je med drugim zapisano, da je na seji Krajnega šolskega sveta njen predsednik Anton Jeršan podaril prostorni in še dobro ohranjen čebelnjak, da se bodo otroci tudi praktično poučevali o čebelarstvu na šolskem vrtu. Leta 1874 je zaprosil »družbo kmetijsko« (Kranjska kmetijska družba, op. a.) za dodelitev Porentovega panja in premijo za razvoj čebelarstva. Iz dopisa je razvidno, da je v tem času že več let čebelaril in uspešno prenašal teoretično in praktično znanje na mladino. Na šolskem vrtu v čebelnjaku je imel tako Porentove, Sumperjeve kot tudi Kranjske panje. Prav tako je časopis takratnega čebelarskega društva Slovenska čebela posojal tukajšnjim čebelarjem in s tem širil čebelarsko znanje. Vlogi je priložil spričevalo Krajnega šolskega sveta na Uncu.

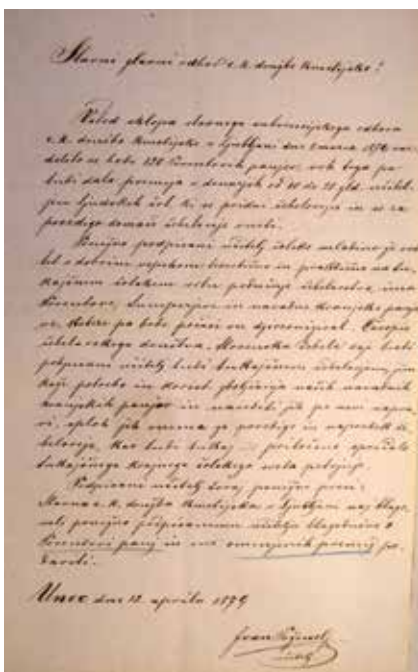

Spomenik pred obnovo (© Miloš Toni)

Vendar pa odnosi med Krajnim šolskim svetom in šolskim vodjem ter nadučiteljem Ivanom Poženelom niso bili vedno složni. V zapisu šolske kronike preberemo:

»27. 8. 1882 delal je krajni šolski svet proračun za prihodnje šolsko leto 1882/83. O tej priliki predrznil se je tukajšnji podžupan g. M. Gabrenja izreči svoje nazadnjaško mnenje zoper poduk o čebeloreji in to svojo modro? misel je samo iz tega stališča navedel, da naš kraj ni za čebelarstvo!? in da se ne bode treba po g. Jeršanu podarjenega čebelnjaka popravljati.«

V glasilu čebelarskega in sadjarskega društva za Kranjsko Slovenski čebelar in sadjerejec iz leta 1888 je bilo objavljeno, da je na Deželni sadni razstavi v Ljubljani prejel za področje Notranjske Priznanjski

Vloga za Porentov panj in premijo (© Miloš Toni)

Spričevalo Kranjskega šolskega sveta na Uncu (© Miloš Toni)

diplomi za sveže sadje in šolsko vrtnarstvo.

Leta 1889 je v Logaškem okrajnem glavarstvu v Zemljepisnem in zgodovinskem opisu objavil opis Rakeka. »Poleg južne železnice leži kakih 9 ur hoda od Ljubljane vas Rakek. Razprostira se na južnem pobočju rakovskega hriba Srnjak.« V opisu je zajel celoten takratni utrip, še posebno na področju šolstva. Tako v zaključku piše: »V sedanjem tukajšnjem krajnem šolskem svetu so sledeči gg. udje: Lovro Sebenikar, predsednik in krajni šolski nadzornik; Fran Kunstelj, dekan Cerkniki; Ivan Poženel, nadučitelj in voditelj šole; Jurij Urbas, posestnik št. 13; Luka Zore, posestnik št. 18. Na tukajšnji novoustanovljeni dvorazredni ljudski šoli imenovan je bil stalnim nadučiteljem in šolskim voditeljem z dekretom visocega c. kr. deželnega šolskega sveta v Ljubljani od

29. maja 1886 št. 902 gospod Ivan Poženel in gospica Franja Zemme z dekretom od 4. avgusta 1886 št. 1474 vis. ces. kr. deželnega šolskega sveta, kot stalna druga učiteljska moč. Dne 16. septembra 1886 otvorila se je novoustanovljena dvorazredna šola.«

Ivan Poženel je bil ustanovni član Slovenskega čebelarškega društva, ki je bilo ustanovljeno 24. 1. 1898. Kot zanimivost – društvo je takoj začelo izdajati svoje glasilo Slovenski čebelar, ki izhaja še danes.

Od nadučitelja Poženela se je osnov čebelarstva in sadjarstva naučil tudi Franc Jager, ki je pozneje v Ameriki postal znan kot izvrsten čebelar, sadjar in vrtnar.

Žal ne moremo mimo odnosa nekaterih, ki jim spomin na pretekle dogodke in posameznike, ki so prispevali k razvoju in prepoznavnosti kraja, ne pomeni veliko. Vrsto let so spomin na nadučitelja in njegov prispevek k razvoju šolstva ohranjale šole, ki so se z učenci vsaj enkrat letno poklonile njegovemu spominu. Ko so to opustile, je iz neznanega razloga tudi krajevna oblast konec osemdesetih let odstopila od groba, odstranila del obeležja in ga postavila ob zid, kjer je še danes, prvoten grob pa je bil oddan novemu najemniku. Čebelarji

Ivan Poženel je umrl 2. 3. 1900 na Rakeku, kjer je tudi pokopan. (© Miloš Toni)

Rakeka smo se trudili, da bi se vsaj to obeležje ustrezno ohranilo in zaščitilo.

Leta 2015 smo ob zbiranju podatkov o zgodovini čebelarstva na Rakeku prišli do podatkov o aktivnem delu pri razvoju čebelarstva in šolskih vrtov s strani nadučitelja Poženela. Tako smo v letu 2017 – glede na to, da je bil grob oziroma nagrobnik zapuščen, nagrobnik pa potreben obnove – podali predlog Občini Cerknica za ustrezno zaščito nagrobnika in vključitev v ustrezen režim varovanja in vzdrževanja. Jeseni 2021 je bila ta naša pobuda tudi izvedena, saj je Občina Cerknica poskrbela za obnovo obeležja. V spomladanskem času sledita še obnova napisa in ustreznega zasaditev, primerna za čebelarja. S tem dejanjem dajemo priznanje in spoštovanje ter ohranjamo spomin na aktivno delo pri razvoju čebelarstva in

šolskih vrtov na našem področju čebelarju in nadučitelju Ivanu (Janezu) Poženelu. Čebelarji Rakeka pa prevzemajo odgovornost za nadaljnjo skrb, da bo obeležje ostalo urejeno in služilo svojemu namenu.

Viri:

1. Knjiga »Kronika čebelarstva na Rakeku«, Miroslav Juvančič.
2. stareslike.cerknica.org

Spomenik po obnovi (© Ljubo Vukelič)

Avtorica: **Eva Turšič** Fotografija: **arhiv KD Cerknica**

Filmski začetek leta v KD Cerknica

Naj vam najprej zaželimo mirno, uspešno, srečno in kulturno leto 2022! Po pestrem in razgibanem zaključku minulega leta smo v Kulturnem domu (KD) Cerknica tudi leto 2022 zastavili aktivno. Januarski program bomo skoraj v celoti zapolnili s predvajanjem filmov, med katerimi boste zagotovo našli svojega najljubšega.

Na naše platno prihajajo najnovejši filmi, ki jih ljubitelji filma zagotovo že težko čakate. Januarja boste v naši dvorani lahko videli znanstvenofantastično akcijo **Matrica**, muzikal **Cyrano**, grozljivko **Krik**, komično akcijsko pustolovščino **The King's Man**, romantično komedijo **Igra sovraštva** in družinsko pustolovščino **Veliki rdeči pes Clifford**.

K nam prihajajo tudi filmi z nedavnega Ljubljanskega filmskega festivala Liffe. Prvi bo na sporedu danski akcijski film z veliko mero črnega humorja **Jezdeci pravice**. Zgodba vojaka, ki ob smrti svoje žene v železniški nesreči skupaj s preživelim potnikom z istega vlaka in prijatelji pripravlja načrt za maščevanje, saj se zdi, da nesreča ni bila zgolj naključje.

V filmu **Najbolj grozen človek** na svetu boste spremljali mladenko, ki se znajde v pravi eksistencialni zmešnjavi. Očarljiva, igriva in duhovita drama o ljubezni v našem času ter o tem, kako lahko imaš v življenju vse, pa se še vedno počutiš kot največja zguba na svetu.

Ogledali si boste lahko tudi komično dramo **Francoska depeša**, film režiserja Wesa Andersona z izjemno igralsko zasedbo, v kateri oživi zbirka pravljic iz 20. stoletja, ki naj bi izšle v zadnji številki Francoske depeše, tedenske priloge izmišljenega ameriškega časopisa, s sedežem v prav tako izmišljenem francoskem mestu.

Ljubitelji art filma pa se boste razveselili projekcije provokativne francoske drame z naslovom **Benedetta**.

Razburljiva pripoved o veri, oblasti in seksu v renesančni Italiji, navdahnjena z resničnim življenjem opatinje Benedette Carlini.

V drugi polovici januarja k nam prihaja tudi slovenski celovečerni film Vinka Möderndorferja **Zastoj**. Film, posnet v črno-beli tehniki z barvnimi vložki, spremlja dva zakonska para z različnih polov družbene lestvice, ki na prvi pogled nimata ničesar skupnega. Nesreča in tragični dogodek pa ju v eni sami noči usodno združita in najbrž povežeta za vse življenje.

Poleg obsežnega filmskega programa konec meseca za najmlajše pripravljamo srčno lutkovno predstavo **Gospa Pehtra**. V njej bodo otroci spoznali zgodbo pridne deklice, ki izgubi motek volne v vodnjaku in se tudi sama znajde v njem – v skrivnem svetu Gospe Pehtra. Ta jo povabi k sebi in ji razkrije, kako s pomočjo pernice izdeluje sneg. Na sporedu bo zadnje januarsko soboto, 29. januarja, ob 10.00.

Januar je tisti čas, ko se radi ozremo nazaj in podoživimo svetle

trenutke preteklega leta. Tako smo se tudi mi odločili, da v redni program najnovejših filmov uvrstimo tiste, ki so vas v minulem letu najbolj navdušili. Če ste torej zamudili projekcije velikih filmskih uspešnic, vas lepo vabimo na njihove januarske ponovitve.

Med otroškimi in družinskimi filmi nas bodo ponovno razveseljevali animirani junaki v filmih **Zapoj 2**, **Luka**, **Čarobno potovanje na luno** in **Škratki**.

Ponovili bomo tudi zloglasno zgodbo družinskega modnega imperija **Hiša Gucci** in dramo **Spencer** z zgodbo Lady Diane od trenutka, ko se odloči končati svoj zakon s princem Charlesom. V Cerknico pa prihaja tudi eden najbolj pričakovanih filmov lanskega leta, znanstvenofantastična klasika **Dune**. Gre za zgodbo sijajnega in nadarjenega mladeniča, ki odpotuje na najnevarnejši planet v vesolju, da bi zagotovil prihodnost svoji družini in narodu.

Pester seznam filmskih projekcij in dogodkov pa se pri tem ne konča, zato vas lepo vabimo, da si spored in podrobnejšo vsebino dogodkov ogledate na www.kd-cerknica.si ali nas spremljajte na naši Facebook in Instagram strani.

Avtorica: **Maruša Mele Pavlin** Fotograf: **Ljubo Vukelič**

Iris Kandžič

20-letna Iris Kandžič z Goričic je uspešna, družbeno odgovorna študentka in vsestranska športnica. Športna javnost jo sicer najbolj pozna po lokostrelskih dosežkih. Med deklico, ki je obiskovala šesti razred, in lokom je iskra preskočila na Pohodu po Loški dolini.

Takrat se je vključila v Društvo ljubiteljev lokostrelstva Lož Snežniška Diana, ko pa je leta 2017 pri Telesnokulturnem društvu (TKD) Sovica začela delovati tudi lokostrelska sekcija, ki jo Iris danes vodi skupaj z očijem **Matjažem**, je začela trenirati pod okriljem tega društva. Obe občini sta jo za športne uspehe tudi nagradili. V več disciplinah, dvoranskem lokostrelstvu, arrowheadu in FITA 50/70 m, je tekmovala z ukrivljenim lokom. Vrhunec njene športne poti je pomenilo evropsko prvenstvo v Mokricah leta 2019, ko je z ekipo osvojila 3. mesto, posamično pa je bila sedma. Po prvenstvu motivacije za profesionalni šport ni več našla. Ker razlaga, da je v njem premalo žara in preveč števil, si lahko mislimo, da se ljubemu športu le ni čisto odpovedala. Danes strelja za svoje veselje, v klubu pa deluje tudi kot trenerka podmladka. Ker so to lokostrelci, stari od šest do petnajst let, si mladež na treningih pogosto razdelita z **Vladom Šivcem**. Sama rada prevzame najmlajše, pri čemer se malo opira tudi na taborniške izkušnje. Mlajša sestra **Naja** je namreč vodnica pri Rodu Jezerska ščuka, Iris, ki sicer nima časa, da bi se pri tabornikih redno udeleževala, pa ji je prvo leto pomagala.

»Zdaj še plezam v Ljubljani, sem tudi v nadzornem odboru Notranjskega študentskega kluba,« našteva in dodaja, da se sama uči igranja kitare, pri čemer ji je v pomoč znanje, ki ga je dobila v glasbeni šoli, kjer je obiskovala pouk klavirja in saksofona. Čeprav se je šele oktobra lotila balvanskega plezanja, je sredi decembra že splezala po vrvi z dna do vrha Malega naravnega mostu v Rakovem Škocjanu in se spustila nazaj na trdna tla ter tako obkljukala še en zastavljen športni izziv. Med tistimi, pri katerih piše narejeno, sta tudi slovenska turnokolesarska pot, ki jo je prevozila v kosu, in poletno pešačenje z nahrbtnikom na ramah iz Lendave v Koper. Ker si Iris življenja brez športa ne predstavlja, se nekajkrat na mesec povzpne na Slivnico, obožuje zimski Snežnik, teče in že komaj čaka na skok s padalom. »V športu je lepše, če greš v širino,« razmišlja zdaj,

ko lahko primerja nekdanjo ozko usmerjeno tekmovalno lokostrelsko pot z današnjim športnim načinom življenja. »Šport mi ponuja zabavo in sprostitev s prijatelji ter mi daje odklop od študija,« razlaga. Iris je namreč študentka drugega letnika fizioterapije, študija, za katerega pravi, da idealno zajema področji, ki jo privlačita. To sta medicina in seveda šport. Najbolj jo zanimajo manualne tehnike za vso populacijo.

Razmišlja, da sta s sestro v klubih in društvih morda tako aktivni tudi zato, ker na Goričicah družbe ni ravno v izobilju in sta jo iskali drugje, zdaj pa sta tam, kjer delujeta, prevzeli še različne funkcije. »Starši naju učijo odgovornosti, dokončati morava, kar si zadava, učijo naju tudi, da tisto, kar delava, narediva kvalitetno.« Kandžičevi so povezana družina, Iris in sestra Naja doma dobita vso podporo, ki jo potrebujeta. Iris meni, da izzive uspešno premaguje tudi zaradi lokostrelstva. »Ta šport te uči spoznavanja samega sebe, svojega potrpljenja. Športnik si lahko ne glede na starost ali kakšno oviro, letos smo imeli v tem športu paraolimpijca. Lokostrelstvo ti da vztrajnost, natančnost. Naučiš se tudi sprejemati pomoč, saj trener ne kritizira tvojega dela, ampak ti pomaga,« razmišlja in poudarja, da ji še posebej vztrajnost in potrpežljivost na vseh področjih življenja prideta še kako prav. Tudi to, da zna ločiti, kdo ji v življenju želi pomagati in kdo ne, ni od muh.

Tek na smučeh

Tek na smučeh je ena najdostopnejših in najzanimivejših oblik gibanja. Gre za dejavnost, ki vključuje praktično vse mišične skupine telesa; pri teku na smučeh razvijamo vzdržljivost, moč, koordinacijo in ravnotežje, hkrati pa to počnemo zunaj na svežem zraku.

V času, ko so bile številne omejitve zaradi covid-19, so tek na smučeh spoznale širše množice, saj so bila v obdobju strogih ukrepov zaprta tudi smučišča in ljudje so začeli iskati alternative. Številni so jo našli v teku na smučeh in ne samo to, to kompleksno gibanje jih je navdušilo do te mere, da so postali navdušeni tekači na smučeh.

Ena večjih prednosti je zagotovo bližina prog v večini slovenskih pokrajin. A preden povemo, kje vse se da teči na smučeh v okolici Cerknice, je prav, da osvežimo še nekaj osnovnih podatkov teka na smučeh.

Imamo dve tehniki teka, tista s starejšo brado se imenuje klasična tehnika teka. Predstavlja naravno gibanje, podobno hoji oziroma teku s palicami. Smuči so od naše telesne višine praviloma daljše od 15 do 20 cm, v predelu za oprijem pa imajo t. i. kože oziroma luske, ki ne potrebujejo vzdrževanja. Zahtevnejši tekači na smučeh pa predel pod vezjo še vedno mažejo s sredstvi za oprijem, za kar je potrebnega nekaj tehničnega znanja, zato se odsvetuje začetnikom oziroma ljubiteljskim tekačem. Palice pri klasični tehniki so približno 30 cm krajše od telesne višine, čevlji so nizki – brez opetnika. Danes vsi proizvajalci uporabljajo enak sistem za vpenjanje na vezi, kar nam olajša izbiro čevlja. Na drugi strani je bistveno bolj priljubljena drsalna (skate) tehnika teka, pri kateri laično rečemo, da tečemo v smrekico. Smuči tu nimajo nobenih oprijemalnih delov v predelu pod vezjo, je pa potrebno redno vzdrževanje drsne površine z mažami za drsnost – s tem je naš korak lepši, hitrejši, smučem pa zagotovimo daljšo življenjsko dobo. Palice so bistveno daljše kot pri klasični tehniki teka, svojo telesno višino pomnožimo z 0,9 in dobimo pravilno višino palic. Čevlji so višji, imajo opetnik, ki nam stabilizira gleženj pri gibanju na tekaških progah. Smuči so praviloma daljše od telesne višine (okoli 10 cm), ni pa to nujno.

Notranjska je, ne glede na milejše zime, v slovenskem merilu relativno bogata s snegom. V naši okolici lahko tečemo na kar nekaj progah.

V Cerknici pri Srebrnem jezeru, kjer proge ureja Smučarski klub Cerknica, se razvija sodoben biatlonski center, ki ima možnost umetnega zasneževanja in teka tudi ponoči, saj so proge razsvetljene. Proge so enostavne in primerne za

začetnike, ob ustreznih snežnih pogojih je urejenih 1–2 km prog, poleg je tudi strelišče, kjer se kalijo mladi cerkniški biatlonski. Avtomobile pustimo na parkirišču pri Centru starejših Cerknica.

Na Blokah, ki veljajo za zibelko slovenskega smučanja, so odvisni od naravnega snega, ki pa ga je praviloma bistveno več kot v Cerknici. Imajo tudi svoj tekaški klub, ki skrbi za mlade tekmovalce. Skupaj s Športnim društvom Bloke urejajo od 2,5 do 20 km prog, odvisno od količine padavin.

Za ureditev najkrajšega, 2,5 km dolgega kroga, je potrebnih samo dobrih 10 cm svežega snega. Daljši krog, ki je dolg 7 km, je nekoliko bolj razgiban, še vedno pa spada med lažje proge. Bloški teki potekajo vedno, ko je snega dovolj, razpisani so tudi to sezono, izvedeni naj bi bili v februarju 2022. Daljši krog je dolg kar 20 km in praktično obide vso Bloško planoto. Parkirnih mest je več kot dovolj pri osnovni šoli.

V Loški dolini je tradicija biatlona in teka na smučeh najdaljša od omenjenih krajev. Proge so ob ugodnih razmerah urejene v Starem trgu pri občini, kjer je krog dolg dobrih 5 km in nas vodi proti Podložu in nazaj. Proge so tu razgibane. Če v Loški dolini snega ni dovolj, klubski delavci proge uredijo tudi v Babnem Polju ali pa na meji med Loško dolino in Loškim Potočkom – pod Racno goro, »na Urški«, ki je oddaljena 10 minut vožnje iz Markovca, proge pa so tu tehnično kar zahtevne.

Vsi, ki se trudijo za urejenost prog, bodo veseli vašega minimalnega prispevka za pokritje stroškov. Nabiralnike za prostovoljne prispevke po navadi najdemo na začetku prog.

Izbire je, ob dobrih snežnih pogojih, kar nekaj, mi pa lahko samo upamo, da nam bo zima še naprej naklonjena, kot nam je bila v prvi polovici decembra. Obstaja pa še ena vrsta teka na smučeh, imenovana »backcountry«, slovenski prevod »nazaj k naravi«. Tu so smuči bistveno širše in imajo celo robnik v srednjem delu, palice imajo široke krplice, čevlji pa so podobni pohodniški obutvi. Vse to nam omogoča, da se lahko na pot odpravimo v cel sneg, kar nam daje poseben užitek. Slivnica, Javniki in pa predvsem Snežnik so raj za to obliko teka na smučeh, posebej nad 1.000 metri nad morjem, kjer imamo po navadi sneg vsaj dva meseca, kar nam omogoča vznemirljiv oddih. Priporočamo!

ŠPORTNI SEMAFOR

Biatlon

Pokal Slovenije v biatlonu – sprint, Pokljuka, 5. 12. 2021:

- Manca Caserman** 6. mesto (mlajše mladinke)
- Ajda Špitalar** 8. mesto (starejše deklice)
- Julija Ule** 9. mesto (mlajše deklice)
- Kristina Šega Jakopin** 9. mesto (mlajše mladinke)
- Nika Pelan** 10. mesto (starejše deklice)
- Lucija Šega Jakopin** 11. mesto (starejše deklice)
- Lovro Zalar** 19. mesto (starejši dečki)

IBU Junior cup – sprint 7,5 km, Martello, Italija, 15. 12. 2021

Kiara Sterle 55. mesto in 64. mesto

Alpski pokal v biatlonu, Pokljuka, 18. 12. 2021

Manca Caserman 34. mesto in 47. mesto (mlajše mladinke)
Jošt Ule 55. mesto (mlajši mladinci)

Mladi cerkniški biatlonci na mednarodnih tekmovanjih v biatlonu

☞ Tamara Ule 📷 arhiv Smučarskega kluba Cerknica

Kiara Sterle je med 13. in 18. decembrom prvič nastopila na tekmovanju najvišjega ranga za mladince, IBU Junior cup, v Martellu v Italiji. V sprintu na 7,5 km je s tremi zgrešenimi strelji osvojila 55. mesto med 90 tekmovalkami, na super sprintu na 4,5 km pa 64. mesto.

Manca Caserman in **Jošt Ule** pa sta prvič nastopila v Alpskem pokalu štirih držav (Nemčija, Švica, Avstrija in Slovenija) v biatlonu na Pokljuki na dveh sprintih. **Manca Caserman** je osvojila 34. in 47. mesto, **Jošt** pa 57. mesto. ■

Kiara Sterle

Manca Caserman

Jošt Ule

NOVOLETNE ZAABLJUBE

☞ Irena Svet

Pri novoletnih zaobljubah gre za seznam želja in ciljev, ki bi si jih v novem letu želeli doseči. Ni posameznika, ki se še ne bi srečal oz. imel kakšno novoletno željo, zaobljubo. Te so pogosto zelo osebne. Novo leto predstavlja simboliko novega začetka, zato ga številni izkoristijo za nov začetek tudi na področju doseganja osebnih ciljev. Namen novoletnih zaobljub je postati »boljši jaz« v odnosu do samega sebe ali drugih. So novoletne želje boljše ali slabše postavljeni cilji? Se sprašujete, zakaj je temu tako? Psihologi trdijo, da je postavljanje ciljev ena učinkovitih tehnik motiviranja, vendar se večine novoletnih zaobljub v resnici nikoli ne izpolni. Učinkovite so le, če so cilji postavljeni pravilno in

dobro, tako dolgoročni kot tudi kratkoročni. Uresničevanje ciljev, ki smo si jih postavili, nam pomaga krepiti tudi našo samozavest, ko vidimo, da nam jih je uspelo doseči in vzdrževati. Na vrhu lestvice najpogostejših novoletnih zaobljub so izguba telesne mase, organiziranost, opustitev kajenja, alkohola in drugih substanc, varčevanje, aktiven, fit življenjski stil ...

Pri doseganju nekaterih vaših ciljev smo vam s preventivnimi delavnicami na voljo tudi v Zdravstvenovzgojnem centru Zdravstvenega doma Cerknica. Zavedati se morate, da z majhnimi koraki pridemo do velikih sprememb. Termine delavnic **Zdravo hujšanje, Dejavniki tveganja, Opuščanje kajenja in Gibam se** najdete v rubriki **Napovednik**.

Krašenje smrečice v cerkniškem vrtcu

Predpraznični dnevi v vrtcu so našim najmlajšim prinesli veliko veselja, ustvarjalnosti in prijetnega vzdušja. Poleg ustvarjanja voščilnic, okraševanja igralnice in hodnika ter veliko užitkov na snegu, ki nas je razveselil v začetku decembra, nas je čakala še ena privlačna naloga. Vsako leto v prazničnem času v predprostoru vrtca stoji praznično drevo. Polno živobarvnih lučk je kar privabljalo poglede, pa vendar mu je nekaj manjkalo. Praznično drevo vendar ne more biti brez okraskov, smo si rekli pri Žabicah in šli v akcijo. Izdelali smo okraske iz slanega testa, jih posuli z bleščicami ter z njimi okrasili smrečico. Na njej pa smo pustili dovolj prostora, da so jo lahko krasili tudi otroci iz ostalih skupin. Z namenom, da vsaj za nekaj časa prežene tesnobno stanje, ki nas že predolgo spremlja, in v prostore vrtca, pri otrocih in njihovih starših ter vseh zaposlenih pričara nasmeh in igrivost.

☞ Nataša Petrič ☞ Špela Prevec

Vonj po praznikih

Na Osnovni šoli »Jožeta Krajca« Rakek je cel december dišalo po praznikih. Učenke in učenci so pri urah gospodinjstva pekli raznovrstne piškote, ki so celotno šolo odeli v čudovite vonjave. V okviru projektov Unesco in Objem smo izvedli dejavnost »Menjaj branje in sanje«, tako da smo doma poiskali knjige, ki smo si jih na zadnji predpraznični dan izmenjali in nam bodo krajšale počitniške večere. Pod okrašeno smrečico, ki krasí šolsko dvorišče, se je odvila prireditev ob dnevu samostojnosti in enotnosti, na kateri nas je nagovorila gospa ravnateljica ter nas razveselila s prazničnim voščilom. Prireditev je bila zavita v mavrico nastopajočih – slišali smo več različnih zasedb zborčkov, »Cin, cin, cin« v francoščini, štiriročno igranje klavirja, prvič pa je nastopila tudi čisto sveža Orffova skupina Rakci v glasbeni omakci.

V tem času pa smo posneli tudi prav posebno praznično oddajo Božična zgodba OŠ Rakek. Ogledate si jo lahko na naši spletni strani in naj vas njeno sporočilo popelje v novo leto.

☞ Maruša Nared ☞ arhiv šole

K škratkom v gozd

Začelo se je s pismom. Pismom, ki smo ga otroci skupine Polžki iz vrtca na Rakeku našli pred svojo igralnico. Škratki so nas povabili v gozd in nam obljubili, da se nam bodo na čarobno decembrsko noč, ki nastopi samo enkrat v letu, pokazali. V sredo, 15. decembra 2021, smo se polni pričakovanj z lučkami odpravili na večerni sprehod v gozd. Pa smo jih videli. Škrate. Majhne in velike. Eni so se kepali, drugi lovili, žogali, igrali na ukulele, dojenčki so mirno spali v škratjem šotoru in prav vsi so tako čudno govorili. Škratovščina naj bi to bila.

Nam je bilo zelo všeč. Morda, če boste pridni, boste vabilo prihodnje leto prejeli tudi vi.

☞ Otroci iz skupine Polžki s Tino in Ivi ☞ arhiv vrtca

Mesec pričakovanj

December se je za otroke iz skupine Metuljčki, enota Rakek, začel v radostnem pričakovanju, kaj se skriva za presenečenjem, ki sva jim ga pripravili vzgojiteljici. Že ob prihodu v poznih popoldanskih urah nas je pričakal topel in ves v lučke odet vrtec. Najprej smo si ogledali predstavo Smrečica za medveda in se naučili nove pesmice, nato pa smo tudi sami krasili male smrečice z zvezdicami in biserčki. Toda to ni bilo vse, v naši igralnici nas je čakalo pravo presenečenje – zimska čajanka. Igralnica je bila čarobna, na mizah so nas pričakali topel čaj in mafini z zvezdicami. Kako je bilo to dobro ... Otroci so komaj čakali, da bodo povedali staršem, kako je december radodaren s tovrstnimi presenečenji in veselim rajanjem.

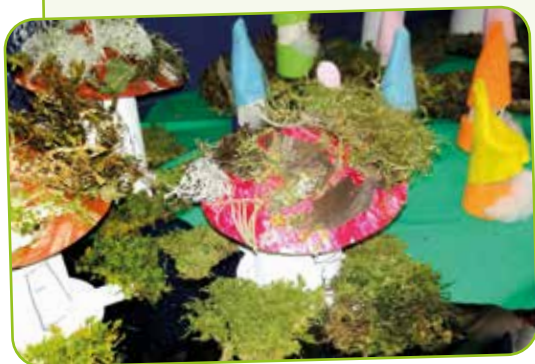
✍️📷 Vzgojiteljici Ksenija in Urška iz skupine Metuljčki

Mini razstava V škratovi deželi

Po zasneženih cerkniških ulicah od vrtca do knjižnice so se konec novembra na pot odpravili drobni bradati škratje v pisanih oblacih in s pisano čepico na glavi. Ugnezdili so se v vitrini mladinskega oddelka Knjižnice Jožeta Udoviča Cerknica, kjer je nastala škratja vasica, obdana z zelenim bršljanom in mehкими mahovi, kjer se škratki vedno počutijo prijetno in domačno. Kot arhitekti in ustvarjalci postavitve razstave V škratovi deželi so se, na pobudo vzgojiteljice

Katje Purkart in pomočnice vzgojiteljice **Vlaste Ivančič**, izkazali otroci cerkniškega vrtca iz skupine Medvedki. Bilo jim je v veliko vzpodbudo, da jim ni zmanjkalo volje, in so hišice dobile strešnike ter veliko oken in vrat in so z nasmejanimi obrazi oživelili prijazni škratki. Dobre volje pa so otroci s svojimi starši do 6. januarja prihajali tudi v knjižnico in ugotavljali, kateri razstavni eksponat je njihov. Čudežno lepo! Naj jih pot do knjižnice pripelje še nešteto krat. Nimajo čudežne moči le škratje. Skrta je tudi med platnicami knjig.

✍️📷 Anita Leskovec

Čarobnost v vrtcu

V skupini Srnice Vrtca Martin Krpan Cerknica smo se odločili, da si polepšamo in popestrimo december s prijetnimi dogodki. V popoldanskem času smo organizirali srečanje in si vzeli čas za krašenje smrečice, pogostitev in ples, s katerim smo zaključili naše druženje. Bilo je čarobno, predvsem pa veselo in doživeto! Pa da ne pozabimo povedati! Pred vrati nas je čakalo presenečenje. Kdo ga je pustil? Ja Božiček vendar!!

✍️📷 Vzgojiteljici Elvira in Melisa iz skupine Srnice

Sodelujemo s Francijo!

Letos so učitelji iz Francije kontaktirali naše učitelje in predlagali, da bi naslednje leto učenci (bodočih) 9. razredov šli na izmenjavo v Francijo. Seveda smo bili vsi učenci za. Kdo pa ne bi hotel v Francijo?

Dogovorjeno je, da gremo jeseni leta 2022 mi v Francijo. V izmenjavi

sodelujemo z učenci iz Challansa. Spomladi leta 2023 pa oni pridejo na Rakek. Sedaj se vsi učenci, ki bomo sodelovali v izmenjavi, vsak petek v času predure zberemo v računalniški učilnici. Izbirali smo si že svoje francoske prijatelje, vendar še ne vemo, pri kom bomo bivali. Prijatelje smo izbirali na podlagi njihovih kratkih opisov, ki so nam jih poslali. Na predurah tudi spoznavamo Francijo, njihove običaje, pokrajino, zgodovino Francije itd. Pri tem nam pomagata učiteljica angleščine (**Urška Drobnič**) in učiteljica francoščine (**Petra Dekleva**). Nekateri so si s Francozi tudi že dopisovali. Nazadnje smo izdelovali PowerPoint, kjer smo opisovali slovenske navade in običaje za božič in novo leto. Zapisali smo tudi en pogost recept (večina nas je zapisala recept za medenjake ali potico) ter božično ali novoletno pesem.

V prihodnje bomo o Franciji še več govorili ter si vsi začeli dopisovati z učenci iz Francije. Vsi že postajamo nestrpni, saj se zares veselimo izmenjave. Ko bomo tam, si bomo ogledali veliko bližnjih znamenitosti ter morda celo Pariz. Tako vsaj upamo!

✍️📷 Živa Petkovšek, Zala Perko

Samega sebe je treba imeti rad

Zavod Sopotniki v sodelovanju z Občino Cerknica in Območnim združenjem Rdečega križa Cerknica-Loška dolina-Bloke izvaja storitev brezplačnih prevozov za starejše. Na vseh poteh pišemo različne in zanimive zgodbe, ki se nas pogosto dotaknejo.

S starejšimi spletno poznanstva in nevidne niti povezanosti. Tokrat skozi pogovor predstavljamo zgodbo gospe, ki nam je vsem navdih za življenje. Pogovarjali smo se z gospo Albino Debevč.

Gospa Albina je stara 87 let, prihaja iz okolice Cerknice in redno uporablja storitev Sopotnikov. Otroštvo je preživela v taborišču in tudi nato njeno življenje ni bilo lahko. Pove, da ker je bilo v njenem življenju vedno napeto, ne opazi velikih razlik oz. da bi bilo zdaj v starosti težje kot prej. A gospa je navdih, ker je zbrala moč, da je kljub vsemu skrbela zase in za dobro počutje.

Kako ste odraščali?

Med vojno sem bila stara devet let. Smo bili v internaciji, potem smo bili še nekaj časa po svetu. Potem pa smo prišli domov, prav na mejo, v kraj Prezid. Zaposlena sem bila v Loški dolini, na Gabru, kjer se je izdelovalo kuhinjsko pohištvo. Tam sem delala 25 let in imam svojo pokojnino. Se nič ne pritožujem. In sem tudi bivala v Loški dolini, sama z otroki. Ko so se otroci poročili, sem se pa še jaz in sem prišla v Žerovnico. Doma smo imeli domačijo. Narava, kmetija, dokler se je kaj dalo. Zdaj je okrog mene še nekaj življenja in vodijo drugi naprej. Dokler se je dalo, sem pomagala. Zdaj pa ne morem več, ker imam zdravstvene težave.

Se pogosto peljete s Sopotniki?

Veliko uporabljam Sopotnike in zelo sem zadovoljna z njimi, s šoferji in koordinatorem Gregorjem. So čisto v redu, so zelo prijazni in meni tako prav pride. Hodim k zdravniku in hodila sem tudi na fizioterapije, mi je Gregor vse uredil. Takrat sem bila tudi malo presenečena, ampak zelo hvaležna, da mi je pomagal.

Kako si popestrite vsakdan? S televizijo, radiem?

Zjutraj se malo razmigam ali razhodim ... Potem je boljše. Vsaj drugačne volje sem, če že nič drugega. Malo grem tudi ven, veliko pa ne. Danes je tako, malo oblačno, dež se ponuja. Imam radio, televizijo, a je raje ne gledam, ker če je kaj težkega, me vrže s tira. Rajši ne gledam, kakor da bi gledala kriminal. Največ pa se ukvarjam s križankami. Imam razne časopise. Recimo Vito, Sladkorno, Družino in še kaj se najde. Na križanke sem naročena. Nekaj moram početi.

Res? Vam gredo dobro od rok?

Tako bi rekla, najbolj mi odgovarjajo. Včasih berem, pa ne vem, kaj berem. Pri križankah pa se najbolj sprostim.

Ne znam razložiti, mogoče zato, ker se je treba poglobiti ... Če sem slabe volje ali karkoli, grem po križanko in to je to. Od nekaj me je veselilo, je prišlo eno z drugim. Je prirojeno, ne vem, kaj naj drugega rečem.

Kaj pa ko česa ne znate rešiti? Pogledate v enciklopedijo?

Ne, nimam nič, enciklopedije nimam. Vsake križanke ne vržem stran in v prejšnjo kaj pogledam. Pogledam, kaj je bilo tam in kaj je bilo »tisto« in kako se »tistemu« reče. Pa gre.

Jih rešite do konca?

Če ne drugega, sem blizu. Ja, rešujem veliko in pogosto še komu drugemu kaj pomagam. Samo da bi pošiljala za nagrade, pa nekako nimam navade. Za svoje razvedrilo pa rešujem veliko in tudi veliko rešim.

Kakšno pa je življenje zdaj v starosti? Kaj se je najbolj spremenilo?

Kaj pa vem, ker je bilo vedno napeto. Ne znam odgovoriti, kaj se je spremenilo. Mobilnost pogrešam, ampak se je treba navaditi. Se navadiš tudi sam živeti in brez tega. Včasih sem tudi v hribe hodila. A največ sem kolesarila, to zaradi sladkorne. In tudi nisem imela problema, dokler sem kolesarila. Sem ves »cukr« pokurila in sem še kaj sladkega pojedla. Zdaj pa moram malo bolj paziti. Manj jem, da ne zvišujem sladkorja. Kolikor toliko imam urejenega, samo prej je bilo pa v redu, dokler sem lahko kolesarila in hodila.

Kje pa ste kolesarili?

Okoli jezera. In sem imela fino progo do Gorenjega Jezera in čez gozd in je bilo od doma do doma 17 km. Ta proga mi je bila zelo všeč in ni bilo gneče, čist zrak, krasno. Dokler se je dalo. To sem kolesarila redno vsaj 20 let, če ne več, trideset let imam že sladkorno.

Prej ste rekli, da je bilo napeto celo življenje. Kako ste premagali vse to? Kaj bi rekli mladim sedaj, imate kakšen nasvet za življenje?

»Sila kola lomi.« (V sili je treba storiti marsikaj, kar se sicer ne bi naredilo.) Kaj pa moreš. En dan je tak, drugi slabši, tretji moraš bogve kaj. Tako je življenje, pelje naprej. Življenje je tako in tako mora tudi biti. Raznoliko, ne sme biti enolično, da ne bi vedeli, da je lepo. Mora biti vsega po malem.

Kaj si želite zase za novo leto, ki prihaja?

Kaj pa vem, nimam nekih velikih želja. Edino take, ki jih ima vsak. Malo več zdravja. Zdravje ali pa da bi lažje hodila. Da me ne bi kolki matrali.

Dober obisk Križne jame

Zaradi epidemije covid-19 je morala biti Križna jama v 2021 za ogled zaprta skoraj pol leta – ogledi se niso izvajali od januarja do junija. Je bila pa v preostalih mesecih do konca leta 2021 zelo dobro obiskana. V letu 2021 si jo je ogledalo dobrih 12.000 obiskovalcev – v primerjavi z letom 2020 približno deset odstotkov več. Če odmislimo, da pol leta izvajanje ogledov ni bilo mogoče, je obisk zelo zadovoljiv. Preteklo leto je bilo izjemno sušno, kar je povzročalo kar nekaj preglavic. Zaradi pomanjkanja vode smo morali odpovedati daljše vodene ogled v avgustu, septembru in celo prvem delu oktobra. Suša se v takem obsegu v povprečju pojavi enkrat na deset let, ocenjujemo pa, da bodo glede na vremenske spremembe, ki smo jim priča, suše vse pogostejše. Večina obiskovalcev se je udeležila krajšega ogleda z vožnjo po I. jezeru in krajšega ogleda z medvedjim rovom. Vodne dele zaradi varovanja jame obišče le omejeno število obiskovalcev. Podobno kot leta 2020 so s 60 odstotki tudi leta 2021 prevladovali obiskovalci iz Slovenije. Opazen je upad šolskih skupin in ostalih organiziranih skupin, ki jame zaradi covid-19 ukrepov niso mogle obiskati. Večji delež gostov iz tujine so predstavljali obiskovalci iz Nemčije in tudi iz Francije, Nizozemske, Poljske, Italije in Češke. Skupno so si Križno jama v preteklem letu ogledali gosti iz kar 41 različnih držav. Pred Križno jama je celo leto delovala informacijska točka, med poletnim časom pa je bil tam prisoten tudi informator, ki je gostom posredoval informacije,

Zdravje zares veliko pomeni. Gospa, ali v tem času korone občutite kakšne razlike v primerjavi s tem, kako je bilo prej?

Zaradi koronavirusa se več kot toliko ne bojim. Ker že imam toliko let, sem letnik 1934. In tudi če se me korona prime, ne bom umrla za korono, ker imam sto drugih bolezni. Je pa res, da ne grem več toliko okrog, pa ne zaradi korone, ampak zaradi nog, ker ne morem hoditi. Bi šel človek z avtobusom, ampak je treba hoditi, jaz pa hoditi ne morem. Navadiš se pa, da si sam.

Toliko let že imate?

Ja, letnik 34 sem, kar veliko. Veliko mi jih reče, kako sem še fajn. Res je treba skrbeti za zdravje. Samega sebe moraš imeti rad.

V letu 2022 vsem občanom občine Cerknica iz Zavoda Sopotniki želimo, da si uresničite zgodbe, o katerih sanjate. Bodimo še naprej človek človeku sopotnik.

✉ Gašper Modic 📷 Peter Gedei

povezane z jama in njeno okolico, dejavnostmi ter turistično ponudbo Notranjske in širše. Ko je bila jama za ogled zaprta, smo izvedli več snemalnih in fotografskih akcij za tuje in domače produkcije. Izpeljali smo tudi vse načrtovane dejavnosti – pohode, delavnice, čistilne akcije, dneve odprtih vrat. Veseli nas, da si je Križno jama navkljub stanju ogledalo res lepo število domačih gostov, kar je še en dokaz več, da je Križna jama ena najbolj obiskanih turističnih točk na Notranjskem in v regiji ter kot taka pomembno prispeva k razvoju turizma na tem območju. Vsi člani Društva ljubiteljev Križne jame si bomo tudi v 2022 prizadevali, da na najboljši možen način pokažemo lepote Križne jame tako domačinom kot ostalim obiskovalcem. Držimo pesti, da se stanje z epidemijo umiri in da se življenje čim prej vrne v svoje ustaljene tirnice. Želimo vam zdravo in srečno 2022! ■

Veliki in Mali Javornik in Pečna reber

Javorniki, kot pregrada med Cerknico in Postojno, so nam lahko v izziv za nekoliko daljši pohod v naši bližnji okolici. Iz Cerknice se podamo v Dolenjo vas ter na koncu vasi stopimo na označeno pot, ki vodi do vrha 1269 m visokega Velikega Javornika.

Pot se do Poljan blago vzpenja, od tu do vrha pa precej grizemo kolena. Na vrhu nam razgled po okolici bolj ali manj zastirajo drevesa. Mimo mejnega kamna iz leta 1823 stopimo navzdol po označeni poti in kmalu zagledamo ostanke utrdbe Fortin. Po Podturnski cesti se spuščamo navzdol, na naši levi in desni so le visokorasle bukve. Kmalu na levi strani pod cesto zagledamo lovsko kočjo in do odcepa na 1219 m visok Mali Javornik ni več daleč. Spet malo strmine in že se nam na travnatem pobočju pod vrhom odpre razgled na Postojnsko stran. Da smo na vrhu, nas prepriča napis na kamnitem stebru.

Označena planinska pot iz Postojne na Mali Javornik je bila opisana že v Priročniku za planince iz leta 1951. V Slovenskem planinskem muzeju pa hranijo starejši planinski priročnik, iz katerega izhaja, da je označena pot sem vodila že leta 1906. Zato v Ročnem kažipotu po Ljubljani in kranjskih mestih za navadno leto 1907 pri opisu Postojne ne preseneča naslednje vabilo: »Na vso moč vabljivi so izleti v gozd ›Javornik‹, kjer je pri ›piramidi‹ sijajen, slikovit razgled v svet, osobito na Cerkniško jezero in Planinsko dolino.«

Z vrha Malega Javornika se vrnemo na cesto in nadaljujemo navzdol, do oznake, ki nas usmeri levo na stezo in dalje po kolovozni poti, dokler ne pridemo ponovno na gozdno cesto. Ob cesti zasledimo kamen z oznako »5 km«, do odcepa za Pečno reber nas ločijo še približno 4 km. Ko prispemo do tega križišča, lahko nadaljujemo na stezo, po kateri pridemo

na asfaltno cesto in dalje do kočje Mladika. Na vrhu 763 m visoke Pečne rebri se razgledamo po okolici, nekoliko nižje lahko pozvonimo tudi pri zvonu želja. Privoščimo si daljši odmor, saj smo do tu hodili pet ur. Do železniške postaje potrebujemo še okrog pol ure hoje. Na njej si lahko pred odhodom vlaka ogledamo lokomotivo iz leta 1914. Med vožnjo z vlakom opazujemo okolico in po dobrih desetih minutah izstopimo na Rakeku. V Cerknico se podamo peš, po stari cesti, pred kapelico se lahko odločimo, da bomo pot nadaljevali mimo gradu Loško. Tako pohod sklenemo v približno osmih urah, s prehojenimi 29 km poti.

Planinsko društvo Cerknica vsem ljubiteljem narave v novem letu želi varen korak in obilo novih ter prijetnih izkušenj v objemu hribovij ter gora.

Po Poti devetih kalov

✍️ Štefka Šebalj Mikše

Sončna nedelja na Spodnjem Krasu je bila za planinke in planince Planinskega društva Cerknica prikladno namenjena spoznavanju neokrnjene narave ob Poti devetih kalov. V Kobjeglavi smo zapustili avtobus in se podali v vas, k cerkvi svetega Mihaela. Na koncu vasi smo dospeli že do prvega kalu pri Čotnih, naslednji je bil Stari kal. Pri spodmolu Nenča jama in jami Hrami smo se seznanili, da naj bi v pradavnini v njiju bivali prvi tukajšnji prebivalci. Pod Krajinim vrhom smo krenili proti vasi Lukovec in dalje na razgleden travnati greben Poljske gore. V borovem sestoju smo se spustili po stezici in bili očarani ob lepem razgledu na sosednji Čaven in Kaninsko pogorje. Še bolj smo bili očarani ob pogledu v dolino, na grad Rihemberk in »železno cesto«, z mogočnim nasipom in viaduktom v Braniku, pa tudi na vasice in zaselke nad Braniško dolino. Proti vzhodu smo enotno prepoznali Šmarje, znano po Vertovčevi poti. Na zahodni strani smo prepoznali vas Pedrovo, le Trstelj se nam ni razkril. Po odmoru smo se pričeli vračati proti Krajnemu vrhu, v daljavi smo uzrli nam znani zasneženi Snežnik, in spet prišli na krožno Pot devetih kalov. Postali smo pri Škratovi dolini. Mimo kala Dolc smo nadaljevali do mesta, imenovanega Počivala. Izvedeli smo, da je tu skrbniku grofovih konj poginila najljubša kobila. Njeno lobanjo je obesil na staje za konje; tako je kraj poleg tega mesta dobil ime Kobjeglava. V zimskem času do leta 1946 so tod mimo pastirji iz Pivke in okoliških vasi vodili ovce na pašo v Furlanijo, predvsem v Monfalcone, Ronke in druge kraje. Mi pa smo krenili dalje in že prispeli v Tupelče. Zapustili smo Tupelski kal in po poljski poti prispeli do zadnjega kala – Zavrhk. Oznake na kamnu so nas usmerile nazaj proti Kobjeglavi, kjer nas je čakal avtobus. ■

Stran ureja: **Notranjski regijski park (NRP)**

Ali je tisto tam par rumenih oči?

📷 Rudi Kraševac

Na Cerkniskem jezeru smo konec leta opazili redko gostjo – sovo močvirsko uharico (*Asio flammeus*). Ta je res malokrat opažena v Sloveniji, še redkeje pa na našem presihajočem Cerkniskem jezeru. Kadar jo opazijo pri nas, je to prav v zimskem času, ko tu prezimujejo sove s severnejših gnezdišč oziroma kadar se te ptice selijo po kontinentu. Skrivnostna sova, ki jo vidite na fotografiji, bo zimo zelo verjetno preživela prav na jezeru, kjer je varna pred plenilci (lisice, mačke, šakali). Običajno se zbirajo v manjših skupinah, okoli pet ptic, zato je zelo verjetno, da se še kakšna skriva v bližini. V letu se pogosto ziblje in lebdi na mestu. Med parjenjem se samci dvignejo visoko v zrak in se oglašajo s podobnim klicem kot kanja. Med vzletu glasno ploskajo s krili pod trebuhom, potem pa nenadoma strmoglavijo in se spet dvignejo. Zanimivo je, da je ta vrsta sove v primerjavi z večino sov dejavna podnevi. Podobna je mali in veliki uharici, od obeh pa se razlikuje po tem, da ima veliko manjša ušesa. Okoli oči ima značilno rumeno obrobo. Gnezdi aprila in maja, na tleh v odprtem močvirnatem svetu, najbolj pa ji teknejo miši in voluharice. ■

Cerkniško jezero na poštni znamki

📷 Pošta Slovenije

Tik pred božičem je Pošta Slovenije izdala posebno znamko, na kateri je vas Otok na skorajda povsem polnem Cerkniskem jezeru. Motiv te jezerske vasi se je na znamki znašel na predlog uglednega slovenskega etnologa **dr. Janeza Bogataja**. Da so izbrali prav naše jezero, je še en dokaz več, kako edinstveno in naravno ohranjeno je. Za znamko so namreč iskali motiv, povezan z ekološkim turizmom. Notranjski park je med različnimi fotografijami Otoka izbral posnetek, katerega avtor je **Grega Žorž** z Rakeka. Pošta Slovenije je znamko izdala v skupnem bloku z znamko albanskega poštnega operaterja. Albanska znamka predstavlja njihov otok Zvërnec v laguni Narta. Kupiti je mogoče le celoten blok, katerega cena je 2,79 evra. Na voljo je tudi ovojnica z žigom prvega dne izida, 22. decembra 2021. ■

Še slaba dva meseca za izdelke ustvarjalnega natečaja

📷 Jošt Stergaršek

Še vedno nam otroci od drugega do 18. leta lahko pošljete izdelke na temo obnove okljukov Stržena. Nekaj izdelkov smo že prejeli in spet se je izkazalo, da otroška domišljija in ustvarjalnost nimata meja, čeprav je tema vsaj na prvi vtis nekoliko zahtevnejša. Naslov natečaja Po starih vijugah v boljši jutri, ki ga organiziramo v okviru projekta LIFE Stržen, ponuja široko paleto možnosti za risanje, fotografiranje in pisanje – od rečnih vijug do tamkajšnje narave. Motiv izdelka so lahko skrivnostna čaplja bobnarica; žabice, ki skačejo po jezerskem blatu; raki, ki so si v bregovih obnovljenih okljukov ustvarili domove; mladi poganjki tršce; veslač na Strženu in še in še. Vzgojitelji, učitelji, mentorji, starši, spodbudite otroke k ustvarjanju!

Spomnimo, da je natečaj razdeljen na tri dele: za predšolske otroke in šolarje prve triade je slikarski, tehnika pa poljubna. Za šolarje druge triade (4., 5. in 6. razred osnovne šole) je natečaj literarni (spis, pesem, esej), za šolarje tretje triade in srednješolce pa fotografski. Rok za pošiljanje izdelkov je 31. marec 2022. Vsi izdelki bodo objavljeni in razstavljeni, zmagovalci pa bodo prejeli: 1. nagrada: tablični računalnik, 2. nagrada: najem dveh kanujev na Cerkniskem jezeru, 3. nagrada: najem dveh kanujev na Cerkniskem jezeru. Pohitite, marec bo vsak čas tu. ■

Nagradna križanka

Geslo križanke (izpisano na osenčenih zelenih poljih) napišite na dopisnico in pošljite na naslov Slivniški pogledi, Cesta 4. maja 53, 1380 Cerknica s pripisom »Nagradna križanka« ali ga pošljite na e-naslov urednistvo@slivniskipogledi.si, ime zadeve naj bo »Nagradna križanka«. Rešitve bomo v uredništvu sprejemali do **24. januarja**.

Trije izžrebani nagrajenci bodo prejeli nagrade, ki jih prispeva pokrovitelj tokratne križanke – **Smučarski klub (SK) Cerknica**.

- 1. nagrada:** vratna ruta in majica SK Cerknica,
- 2. nagrada:** vratna ruta in majica SK Cerknica,
- 3. nagrada:** vratna ruta in majica SK Cerknica.

Imena nagrajencev bodo objavljena v naslednji številki Slivniških pogledov, ki izide v začetku februarja.

Nagrajenci decembrske številke so:

- 1. nagrada:** knjiga Od Unca do Zahriba, od Osredka do Laz – **Ivo Klobučar**, Partizanska cesta 14 a, 1381 Rakek;
- 2. nagrada:** knjiga Od Unca do Zahriba, od Osredka do Laz – **Fanika Kranjc**, Begunje pri Cerknici 63, 1382 Begunje pri Cerknici;
- 3. nagrada:** knjiga Od Unca do Zahriba, od Osredka do Laz – **Anica Druško**, Selšček 2, 1382 Begunje pri Cerknici.

Nagrade, ki jih bodo nagrajenci prejeli po pošti, podarja **Občina Cerknica**.

				Glasiło občine Cerknica	BOLNIK V OSKRBI	TV ZASLON	VSE OKOLI NAS	IZDELOVANE MASLA	AMERICU	EPOLETA, NARAMNI TRAK	OČESNA ŠARENICA	DELAVEC V ČNKARNI	VNETJE MANDELJNOV IN ŽRELA
				ZBRKA PESMI									
				ZELENKASTO MODRA BARVA									
				OTOK V KVARNERJU				KITAJSKA DINASTIJA					
				IGLASTO DREVO				GOVORNIK, PRIDIGAR					
	SEL	OSTRA RESA NA KLASU	INSTINKT	AM. REŽISER (JOEL)			VZDEVEK ONASSISA			ANTON NANUT			
				RIMSKA STO ENA			ETIOPSKI DENAR			VERGILOVA PESNITEV			
ZVEZA PODJETU						DALMATINSKA JADRANICA							
						RADU							
JAMAJSKI TEKAČ BOLT						FR. PESNIK TZARA					BREZVLADJE, NERED	PREBIVALEC KARTAGINE	
						ŠTEFAN NAHTIGAL							
OSLOV GLAS				TOMAŽ ŠALAMUN		FIN. PISAT. PAASILINNA			SODN. V GR. PODZEMLJU				
				KALCU		ZIMZELENO DREVO			HR. PISAT. PALJETAK				
MEVEČH PAPEŽEV						NEKDANJI SLOVENSKI KOŠARKAR (PRIMOŽ)	KREPOST, ODLIKA						
							PEVKA DREMELJ						
RANO-CELNIK						IBRAHIM (KRAJŠE)			VOJAŠKI NAPAD				
									IGRA S KARTAMI				
				ANG. ČELISTKA (JACQUELINE)				BLAGO Z NAPAKO					
				S(IJ)				ROBERT REDFORD					
										HEKTAR			
										UREJENOST			
										AZUSKO ŽITO			
										RUTENU			
UDAREC S SEKRO							SPREDENA NIT						
ALEKSANDAR								DRŽAVA V AFRICI					

Rešitev prejšnje križanke (vodoravno): PALINDROM, RDEČA REKA, ALA, PEKRE, ŠČURKOVEC, GIAN, ONATAS, VILASOV, GOSAK, NM, PARIZAR, ŽA, OJE, LV, EDNINA, PIREJ, IOAN, KVARNOST, VRŠA, AAV, ELEATI, LIMFA, EM, STA, KOALA, TORN, PREM, VSIJENKA, OTOPELOST. Težje besede: AKVAMARIN, EAK, PRE.

Fotograf: Ljubo Vukelič

Decembrsko dogajanje

Praznična okrasitev Cerknice

Sprehod Božička in dedka Mraza po Cerknici, 21. december 2021

Predbožični koncert s Kvatropirci in bandom, 23. december 2021
Kulturni dom Cerknica

18. Cerkniško jazzero, 27. december 2021, Kulturni dom Cerknica

47. božično-novoletni koncert Godbe Cerknica, Koncert v modrem,
25. december 2021, Športna dvorana CerknicaBožičnica z Juretom Počkajem, Alenko Godec in županom Markom Ruparjem
(© osebni arhiv)

V januarju ...

Brezplačen vpis

Prvošolci v januarju vabljeni k brezplačnemu vpisu. Ob vpisu vas čaka slikanica.
 ☰ KJUC z enotami

Literarna uganka

Mesečna uganka za učence do 9. razreda
 ☰ KJUC z enotami

Uganka za modrijančke

Mesečna uganka za predšolske otroke in učence do 3. razreda
 ☰ KJUC z enotami

Petek, 7. januar

Matrica: Obuditev

Film, ZF, akcija
 ⌚ Vstopnina: 5 €
 ⌚ 19.00
 ✨ in ☰ KD Cerknica

Sobota, 8. januar

Zapoj 2

Animirani film
 ⌚ Vstopnina: 5 €
 ⌚ 17.00
 ✨ in ☰ KD Cerknica

Jezdec pravice

Film, akcija, črna komedija
 ⌚ Vstopnina: 5 €
 ⌚ 20.00
 ✨ in ☰ KD Cerknica

Nedelja, 9. januar

Luka

Animirani film
 ⌚ Vstopnina: 5 €
 ⌚ 17.00
 ✨ in ☰ KD Cerknica

Hiša Gucci

Film, drama
 ⌚ Vstopnina: 5 €
 ⌚ 19.00
 ✨ in ☰ KD Cerknica

Sreda, 12. januar

Srečanje skupine za pomoč svojcem oseb, obolenih za demenco

⌚ Obvezen pogoj PCT, kontakt: Lea Ješelnik (040 458 015)
 ⌚ 16.30
 ✨ in ☰ DEOS, Center starejših Cerknica

Petek, 14. januar

Najbolj grozen človek na svetu

Film, komična drama
 ⌚ Vstopnina: 5 €
 ⌚ 19.00
 ✨ in ☰ KD Cerknica

Sobota, 15. januar

Škratki

Animirani film
 ⌚ Vstopnina: 5 €
 ⌚ 17.00
 ✨ in ☰ KD Cerknica

Dune

Film, ZF pustolovščina
 ⌚ Vstopnina: 5 €
 ⌚ 19.00
 ✨ in ☰ KD Cerknica

Nedelja, 16. januar

Francoska depeša

Film, komična drama
 ⌚ Vstopnina: 5 €
 ⌚ 19.00
 ✨ in ☰ KD Cerknica

Ponedeljek, 17. januar

Zdravo hujšanje

Delavnica
 ⌚ Prijave in informacije: irena.svet@zd-cerknica.si
 ⌚ 17.30
 ✨ in ☰ ZD Cerknica

Sreda, 19. januar

Dejavniki tveganja

Delavnica
 ⌚ Prijave in informacije: irena.svet@zd-cerknica.si
 ⌚ 18.00
 ✨ in ☰ ZD Cerknica

Četrtek, 20. januar

Gibam se

Delavnica
 ⌚ Prijave in informacije: 01 705 01 29, e-pošta: misa.gorjanc-mestek@zd-cerknica.si
 ⌚ 8.00
 ✨ Dvorana Gasilskega doma Cerknica
 ☰ Zdravstveni dom Cerknica

Benedetta

Film, drama
 ⌚ Vstopnina: 5 €
 ⌚ 19.00
 ✨ in ☰ KD Cerknica

Petek, 21. januar

Gibam se

Delavnica
 ⌚ Prijave in informacije: 01 705 01 29, e-pošta: misa.gorjanc-mestek@zd-cerknica.si
 ⌚ 8.00
 ✨ Dvorana Gasilskega doma Cerknica
 ☰ Zdravstveni dom Cerknica

The King's Man: Začetek

Film, akcijska komična pustolovščina
 ⌚ Vstopnina: 5 €
 ⌚ 19.00
 ✨ in ☰ KD Cerknica

Nedelja, 23. januar

Čarobno potovanje na luno

Animirani film
 ⌚ Vstopnina: 5 €
 ⌚ 17.00
 ✨ in ☰ KD Cerknica

Spencer

Film, drama
 ⌚ Vstopnina: 5 €
 ⌚ 19.00
 ✨ in ☰ KD Cerknica

Ponedeljek, 24. januar

Bralna skupina za osebnostni razvoj

Beremo: Joe Vitale – Prebujenje v srečo.
 ⌚ 17.00
 ✨ KJUC
 ☰ Fani Černigoj in KJUC

Torek, 25. januar

Zastoj

Celovečerni slovenski film
 ⌚ Vstopnina: 5 €
 ⌚ 19.00
 ✨ in ☰ KD Cerknica

Četrtek, 27. januar

Opuščanje kajenja

Delavnica
 ⌚ Prijave in informacije: irena.svet@zd-cerknica.si
 ⌚ 9.00
 ✨ in ☰ ZD Cerknica

Petek, 28. januar

Veliki rdeči pes Clifford

Film, sinhronizirana družinska pustolovščina
 ⌚ Vstopnina: 5 €
 ⌚ 18.00
 ✨ in ☰ KD Cerknica

Krik

Film, grozljivka
 ⌚ Vstopnina: 5 €
 ⌚ 20.00
 ✨ in ☰ KD Cerknica

Sobota, 29. januar

Gospa Pehtra

Lutkovna predstava
 ⌚ Vstopnina: 6 €, za otroke, starejše od štirih let
 ⌚ 10.00
 ✨ in ☰ KD Cerknica

Cyrano

Film, glasbena drama
 ⌚ Vstopnina: 5 €
 ⌚ 19.00
 ✨ in ☰ KD Cerknica

Nedelja, 30. januar

Igra sovražta

Film, romantična komedija
 ⌚ Vstopnina: 5 €
 ⌚ 19.00
 ✨ in ☰ KD Cerknica

8. januar–4. februar

Luisi, Meri-lu-pot in Boris Kočevar:

Razstava unikatnih izdelkov
 ☰ V času urnika cerkniške knjižnice
 ✨ V razstavnih vitrini cerkniške knjižnice
 ☰ KJUC

Likovna razstava Dušana Mihelčiča

☰ V času urnika rakovške knjižnice
 ✨ Knjižnica Rakek
 ☰ KJUC

29. januar–28. februar

Sanjave črke

Razstava kaligrafskih izdelkov Zlatke Trstenjak, Literas kaligrafija
 ☰ V času urnika cerkniške knjižnice
 ✨ V razstavnih vitrini cerkniške knjižnice
 ☰ KJUC

Do 27. januarja

Lidija Avsec: Podobe volne danes

Razstava izdelkov iz mokrega in suhega polstenja
 ☰ V času urnika cerkniške knjižnice
 ✨ V razstavnih vitrini cerkniške knjižnice
 ☰ KJUC

Do 31. januarja

Elena Meden: razstava lutk v ročno kvačkanih oblačilih

☰ V času urnika rakovške knjižnice
 ✨ Knjižnica Rakek
 ☰ KJUC

Tamara Leskovar:

Ustvarjalnica pa taka

Razstava unikatnih kvačkanih in pletenih izdelkov
 ☰ V času urnika rakovške knjižnice
 ✨ Knjižnica Rakek
 ☰ KJUC

V objemu zvoka in slike 2021

Območna razstava mladih likovnikov občine Cerknica
 ☰ V času urnika rakovške knjižnice
 ✨ Knjižnica Rakek
 ☰ KJUC, JSKD Območna izpostava Cerknica

Do 4. februarja

Topel objem - kvačkanje neskončnega šala

Vabljeni, da nakvačkate svoj del k šalu, ki nastaja že od leta 2018.
 ☰ V času urnika rakovške knjižnice
 ✨ Knjižnica Rakek
 ☰ KJUC, Janja Urbiha Kozarka

LEGENDA:

- ⌚ Informacije
- ☰ Kdaj
- ✨ Kje
- ☰ Organizator